

ARKIVVERKET
RIKSARKIVET

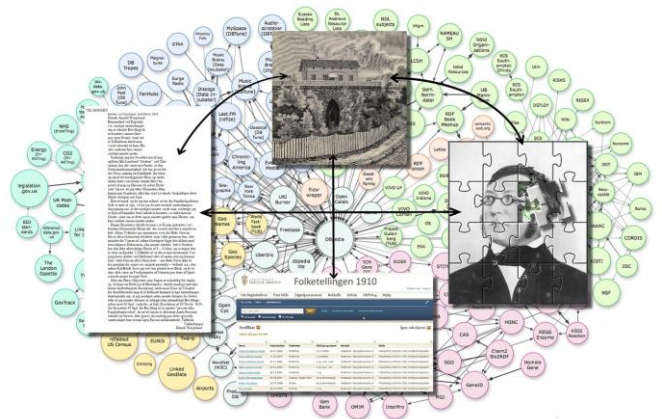
Samdok

samla samfunnsdokumentasjon

RAPPORT 2014

PRIORITERT OPPGAVE (5) Felles autoriteter i arkivsektoren

- Wergelands brev til kongen, anmodning om bisettelse i grotten.
(<http://www.dokpro.uio.no/wergeland/WV1/WV1390.html>)
- Folketellingen, 1910, Wergelandsveien 2, Kristiania.
 - Dagerreotypi av Henrik Wergeland, Wikipedia
 - "Grotten", Harald Schøyen, ca 1850

Rapporten er utarbeidet av
Ole Myhre Hansen/Gunnar Urtegaard
Rapportdato 19.01.2015

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 1 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

OPPGAVE	(5) Felles autoriteter i arkivsektoren
Ansvarlig strategigruppe	Kommunale arkiv
Leder	Ole Myhre Hansen
Gruppens medlemmer	Kristian Hunskaar (Riksarkivet), Petter Høiaas (IKA Kongsberg), Anette Walmann (Riksarkivet), Bjarne Medby (Bergen byarkiv), Snorre Øverbø (AAKS), Ellen Røsjø (Riksarkivet), Ole Myhre Hansen (Riksarkivet), Elin Østevik (SFFR), Tormod Engebu (IKAVA), Grete Gunn Bergstrøm (Samisk arkiv), Heidi Meen Johansen (Vestfoldarkivet), Ketil Jensen (Arkiv i Nordland), Kim Schønning Asplin (Drammen byarkiv), Morten Evensen (Asta), Svein-Olaf Nilssen (SATØ), Lars Rogstad (Kulturrådet), Gunnar Urtegaard (Riksarkivet)
Målformulering	Felles strategi og retningslinjer for registrering av sentrale metadata rundt digitale kopier av analogt skapt materiale. Strategien og retningslinjene skal være overførbare til digitalt skapt materiale.
Vedlegg	Rapport Samdok 2014_(5) vedlegg_spørreundersøkelse.pdf Rapport Samdok 2014_(5) vedlegg_innspillogkommentarer.pdf
Sammendrag	<p>Denne rapporten drøfter behovene for samordning av data innen ABM-sektoren.</p> <p>Rapporten tar utgangspunkt i at det er hensiktsmessig å veve sammen de ulike kildeinngangene som finnes innen kultursektoren gjennom semantisk teknologi. Perspektivet som ligger til grunn er at brukerne av kilder har stor nytte av å se ulikt materiale i sammenheng, det være seg geografisk, tematisk eller kronologisk, uavhengig av hvorvidt forvalteren av materialet er en arkivinstitusjon, et museum eller et bibliotek.</p> <p>For å oppnå en slik sammenheng anbefales det at det etableres "felles URler og autoriteter" til bruk innen arkivsektoren og det konkluderes med at det er hensiktsmessig å etablere felles aktør-, sted- og tidregister innen arkivmiljøet. Disse registrene skal ligge utenfor fagsystemene vi bruker i registrerings- og formidlingssammenheng og sørge for at arkivsektoren bidrar inn mot NLOD. Se http://data.norge.no/nlod/no.</p> <p>Vi anbefaler at det etableres:</p> <ul style="list-style-type: none">• Aktørregister spesielt for arkivmiljøet. Dette registeret tar utgangspunkt i aktørenes rolle som arkivskapere og bygges opp på basis av de aktørene som i dag er registrert i de ulike Asta-databasene rundt i landet.• Stedregister til bruk i registreringen av det digitaliserte materialet• Tidregister <p>Sted- og tidregistrene anbefaler vi å etablere sammen med museumsmiljøet. Det er sterke argumenter for å bygge stedregister i nært samarbeid med Kartverket. Tidregisteret anbefales å bygges opp fra bunnen av i samarbeid med Kultur Nav.</p> <p>Det anbefales at alle registrene etableres på plattformen Kulutnav.org - en plattform som er skapt i regi av Kulturrådsprosjektet "KulturNAV".</p>

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 2 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Oppfølging 2015	<ul style="list-style-type: none">• Det etableres to aktørregistre på plattformen KulturNAV. Det ene registeret bygges og tilpasses ut fra de behovene som knytter seg til personer. Det andre registeret tilpasses de behov organisasjoner, virksomheter og bedrifter har.• Inngå samarbeid med Kartverket for å få på plass autoritetsregistre for sted.• Følge opp etableringen av et tidsrelatert register i samarbeid med KulturNAV og museumssektoren. Årstall, Perioder, Hendelser og Epoker skal på plass.• Det foreslås at det settes av ressurser (20% stilling) til etablering og jevnlig/årlig vedlikehold av de registerene som etableres. I dette inngår det å bygge aktørregistre med tilhørende egenskapsregistre på egnet plattform (KulturNAV). Det skal også etableres registre for "tid" og "sted". Ressursen skal også jobbe med teknikken "sameAs" for å integrere våre data med andre åpne data.
Rapportstatus	Rapporten er pr. 19.01 til høring i arbeidsgruppen. Høringsfrist satt til 20.01. Kommentarer og innspill legges som et eget vedlegg til behandling i styringsgruppen den 22.01.
Status	Ferdig

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 3 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Innhold

1.	Bakgrunn	4
2.	Mål og arbeidsform	4
2.1	Hovedmålet med delprosjektet	4
2.2	Organisering og referansegruppe	4
2.3	Om rapporten	5
2.4	Sentrale begreper	6
3.	Ulike kilder hører sammen	7
3.1	Felles innganger til kildemateriale	7
3.2	Europeana	8
3.3	Bibliotek og museum.	9
3.4	KulturNav (http://kulturnav.org) for arkivsektoren	10
4.	Behov i arkivsektoren	12
4.1	Krav til autoritetsregistre	13
4.2	Krav til aktørregistre	13
4.2.1	Organisasjons- og virksomhetsregister	13
4.2.2	Personregister	14
4.3	Krav til Stedregister	15
4.4	Krav til Tidregister	15
4.5	StandArk	16
5.	Aktør-, sted- og tidregistre	16
5.1	Organisasjons- og virksomhetsregistre	16
5.1.1	Forvaltningsdatabasen	16
5.1.2	Enhetsregisteret	20
5.1.3	Historiske administrative enheter	22
5.2	Historiske personer	23
5.2.1	Historisk befolkningsregister / Folketellingen 1910	23
5.2.2	Fotografregistret	24
5.2.3	Norsk biografisk leksikon.....	25
5.2.4	Norsk kunstnerleksikon	27
5.1	Asta og Arkivportalen	29
5.2	Andre "Aktører" / Agenter	30
5.2.1	Norsk fartøyregister	30
5.2.2	Malmsteinregisteret.....	31
5.3	Konklusjon omkring aktørregistre	33
5.4	Geografiske objekter	33
5.5	Tidregister	35
5.6	Konklusjon omkring aktør-, sted- og tidregistre	36
6.	Anbefalinger og tiltak	36
7.	Oppfølging 2015	38
8.	Epilog (Vokabularer)	38

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 4 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

1. Bakgrunn

Lite arkivmateriale fra kommunal og privat sektor er digitalisert og tilgjengelig på nettet hvis man ser bort fra byggesaksarkiv/eiendomsarkiv. Skal vi nå målet om en samlet samfunnsdokumentasjon, må mer kommunalt og privat arkivmateriale bli gjort tilgjengelig på nettet. Digitalt skapt materiale er nesten helt fraværende i våre søketjenester på nettet i dag. Det gjeld både privat, kommunal og statlig sektor.

Det har likevel blitt gjennomført omfattende digitaliseringsprosjekter innenfor arkivsektoren, hvor digitaliseringen av folketellingsmaterialet, digitalisering av kirkebøker og andre store prosjekter innenfor Digitalarkivet (Arkivverket) har bidratt til brorparten av massen av materiale.

Utenfor Riksarkivet har det også blitt digitalisert store mengder materiale, særlig innenfor foto, men det er også en betydelig andel annet materiale - i form av digitale dokumentkopier, særskilte registre som er gjenskapt digitalt, samt opprettelsen av egne databaser for å dokumentere samtidshistorie.

Kartleggingen av digitaliseringsarbeidet (se vedlegg 1) viser at det digitaliseres dokumenter, kart og tegninger, foto, lyd og film i de fleste arkivinstusjoner. Den viser også at med unntak av dokumenter, er det i stor grad egenutviklede programmer som benyttes som metadataproducenter.

Dette gir oss en stor utfordring mht. å formidle data gjennom etablerte samarbeidsprosjekter, som feks. Arkivportalen eller Digitalarkivet.

For å få optimalisert det kommende arbeidet med digitalisering av analogt materiale, bør arkivsektoren få på plass noen sentrale, felles retningslinjer for bruk av metadata. I denne sammenhengen er felles, faste referansepunkter - URI-er og autoriteter - viktig. Det er det denne delrapporten i Samdok, oppgave 5, handler om.

2. Mål og arbeidsform

2.1 Hovedmålet med delprosjektet

Målsettingen med prosjektet er formulert i tre delmål:

- Å kartlegge hvilket behov arkivsektoren har for felles URI-er og autoriteter
- Å komme med konkrete forslag på de viktigste områdene
- Å legge fram en strategi for hvordan disse gradvis kan tas i bruk på ulike områder

2.2 Organisering og referansegruppe

Rapporten er bestilt som en del av Samdokprosjektet og rapporterer til styringsgruppen for kommunale arkiv. Prosjektnummeret er 1122.

Det ble etablert en referansegruppe med representanter fra arkivmiljøet i Norge for å støtte opp om prosjektrapporten. Representantene har erfaring med digitalisering og arbeid med metadata, og vil

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 5 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

bli brukere av de tiltak og anbefalingene som blir lagt fram. Gruppesammensettingen reflekterer landskapet i Arkiv-Norge. Følgende miljøer er representerte:

1. Arkivverket
2. LLP
3. IKA-nettverket
4. Privatarkivnettverket
5. Fylkesarkivene
6. Byarkivene
7. Stiftelsen Asta

Arbeidsgruppen medlemmer:

Navn	epost	Institusjon
Kristian Hunskaar	krihun(at)arkivverket.no	Riksarkivet
Petter Høiaas	petter(at)ikakongsberg.no	IKA Kongsberg
Anette Walmann	anewal(at)arkivverket.no	Riksarkivet
Bjarne Medby	bjarne.medby(at)bergen.kommune.no	Bergen byarkiv
Snorre Øverbø	snorre.dag.overbo(at)aaks.no	AAKS
Ellen Røsjø	ellros(at)arkivverket.no	Riksarkivet
Ole Myhre-Hansen	olemyh(at)arkivverket.no	Riksarkivet
Elin Østevik	elin.ostevik(at)sfj.no	SFFR
Tormod Engebu	engebu(at)ikava.va.no	IKAVA
Grete Gunn Bergstrøm	greber(at)arkivverket.no	Samisk arkiv
Heidi Meen Johansen	heidi.meen.johansen(at)vestfoldmuseene.no	Vestfoldarkivet
Ketil Jensen	ketil.jensen(at)nfk.no	Arkiv i Nordland
Kim Schønning Asplin	kimasp(at)drmk.no	Drammen byarkiv
Morten Evensen	moreve(at)arkivverket.no	Asta
Svein-Olaf Nilssen	svni(at)arkivverket.no	SATØ
Lars Rogstad	Lars.Rogstad(at)kulturrad.no	Kulturrådet
Gunnar Urtegaard	gunurt(at)arkivverket.no	Riksarkivet

Arbeidet ble ledet av Ole Myhre Hansen (seksjonsleder for digitalt depot i Riksarkivet). Møter er avholdt 12. september og 21. november.

2.3 Om rapporten

Rapporten er delt i to hoveddeler. I første del (kap 3 og 4) skisserer vi opp mulighetene som ligger innenfor semantisk web og peker på noen plattformer det er relevant å utforske, og vi beskriver behovene som eksisterer i sektoren. I andre del (kap 5) går vi gjennom og drøfter relevansen til en del eksterne registre som kan være kandidater som autoriteter eller leverandører av informasjon for arkivsektoren. Det er ikke en uttømmende gjennomgang, men vi peker på registre det kan være naturlig å starte et arbeid ut fra. Vi skisserer også opp en strategi for det videre arbeidet.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 6 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

I tredje del kommer vi med anbefalinger til hvordan vi kan ta i bruk teknologien og foreslår konkrete tiltak for det videre arbeidet.

I fjerde del (vedlagt) gjør vi greie for en kartlegging som ble gjennomført sommeren 2014, som en del av prosjektet. Denne kartleggingen viser at det er mange som vil i gang med skanning av analogt materiale og at behovet for samordning klart er tilstede.

Rapporten legger mest vekt på aktuelle løsninger for å registrere data om aktør, tid og sted. (Who, when and where).

2.4 Sentrale begreper

Deler av begrepsbruken i rapporten knytter seg til begreper brukt i sammenheng med lenkede åpne data. Disse kan være nye for noen. Under finner dere derfor noen sentrale definisjoner.

Lenkede åpne data: [LOD](#). En metodikk for å publisere data som tillater metadata å knyttes til hverandre ved hjelp av et maskinlesbart format. Metoden muliggjør at maskiner bidrar til at data blir rikere og at ressurser blir lettere tilgjengelig.

URI: [Uniform Resource Identifier](#). En globalt unik identifikator som opptre som en nettsadresse. Nettsadressen utgjør et felles referansepunkt innenfor lenkede åpne data.

RDF: [Resource Description Framework](#). Det tekniske rammeverket data uttrykkes innenfor, i form av modellering og en bestemt syntaks.

Tripler: Relasjoner mellom Data uttrykkes på en svært enkel måte innenfor semantisk web. En trippel består av "subjekt"- "predikat"- "objekt". Alle relasjoner uttrykkes innenfor slike separate treenigheter. Alle triplene lagres i en "[triplestore](#)", en database det kan utføres spørringer mot.

SparQL: [SPARQL Protocol and RDF Query Language](#). Et særegent spørre- og modereringspråk utviklet for RDF og semantisk web.

SparQL Endpoint: Et rammeverk man kan utføre spørringer mot - og få resultatsett ut fra. Disse punktene eksponerer data ut fra de enkelte registrene eller "triplestore" og betraktes som nodene innen semantisk web.

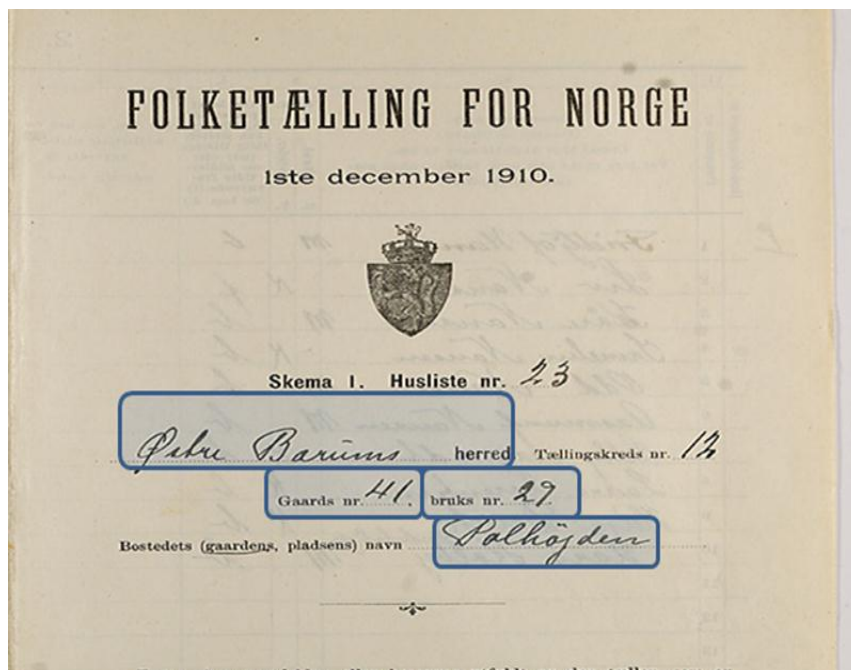
Autoritetsregister: En samling faglige ressurser eksponert i et SparQL endpoint. Autoriteten til registeret avgjøres av at et miljø går sammen og blir enige om at dette registeret har forrang som referansepunkt framfor andre registre.

Se forøvrig: <http://labs.europeana.eu/api/linked-open-data/FAQ/>

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 7 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

3. Ulike kilder hører sammen

3.1 Felles innganger til kildemateriale

Over finnes en kopi fra folketellingen av 1910. Eiendommen er Polhøgda, gård nr 41 og bruk nr 29 i Bærum herred. Her bodde Fridtjof Nansen og husstanden hans da tellingen ble gjennomført. Arkivet etter tellingen finnes i Riksarkivet. Mange andre institusjoner vil forvalte opplysninger og materiale om Polhøgda eller Polhöjden og om Nansen.

Dersom Nansen fikk ett "personnummer" i 1910-teljinga som alle kunne finne og bruke når de registrerte opplysninger med tilknytning til Nansen, ville alle disse opplysningene lett kunne samles og presenteres på nettet etterpå.

Vilkåret er at ID-en er unik globalt. Det vil si at den må være en nettadresse som alle kan finne og benytte som ID. Det er i hovedsak hva en URI er. URI er en forkortelse for "Uniform Resource Identifier" og kan kanskje oversettes til norsk som "fikserte ressurs identifikatorer" eller "permanente identifikatorer". Når disse referansene samles i egnete registre kan disse registrene få status som autoritetsregistre. Nyten av slike registre som felles referansepunkter er store når et stort miljø eller et samfunn tar de i bruk som felles referanser.

URI for Nansen kunne se slik ut: <http://digitalarkivet.arkivverket.no/ft/person/pf01036373008006>. Denne kan kopieres inn i adressefeltet i en nettleser og adressen identifiserer entydig og globalt personen Fridtjof Nansen.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 8 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Semantisk web trenger en infrastruktur på innholdssiden for å fungere. Det vil si at hvert enkelt objekt (Cultural Heritage Object) som skal behandles, samt de ting (personer, tid, sted etc.) som forholder seg til det nevnte objektet, må tilhøre en felles infrastruktur. Dette forutsetter at alle objekter og ting er tilgjengelige via lenker eksponert i et felles nettverk. Nettverket kan være innenfor samme domene, da deler vi data innenfor en organisasjon - eller det kan omfatte hele verden, det vil si WWW. Dette siste er omtalt som "Linked open data".

Felles URI-ar handler derfor om å etablere felles åpne Identifikatorer for ulike enheter ("Ting") på nettet; for eksempel: Østre Bærum, gard nr 41, bruk nr 29; for personen Nansen; for kommuner; for eiendommer; adresser; for historiske eiendommer; for arkivskapere; for arkivinstitusjoner, med videre. Da kan alle som vil registrere opplysninger om det samme objektet, benytte disse i stedet for å gjøre det hver for seg. Det vil effektivisere arbeidet, det vil høyne kvaliteten, og det åpner for å veve sammen informasjon på nettet. Opplysninger om det samme objekt, den samme hendelse, den samme personen kan, uansett institusjon, bli knyttet sammen og tjenester kan etableres på nye og spennende måter.

3.2 Europeana

Mange institusjoner har begynt å levere data til Europeana (EU si store satsing på en felles inngang til innhold fra kulturarvsinstitusjoner i Europa). EDM (European DataModel) er Europeana sin datamodell. Europeana og datamodellen tar sikte på å kunne håndtere metadata fra tusenvis av ulike kilder til den europeiske fellesarven. Modellen er basert på RDF og bygger på prinsippet om felles URI-ar, autoriteter og felles vokabular. Riksarkiver fra mange land er med i prosjektet Apex, som skal levere data til Europeana via <https://www.archivesportaleurope.net/>

Skal ei slik satsing bli vellykket, må arbeid med metadata i institusjonene tilpasses nye krav og behov. Det må utvikles metodikk og praksis for dette og en av strategiene Europeana følger, omfatter bruk av teknologi tilpasset semantisk web. Den tidligere standarden ESE er mappet opp mod EDM, noe som skal legge til rette for en nærliggende transformasjon (se <http://pro.europeana.eu/moving-to-edm>).

Europeana sin datamodell, EDM, bygger på disse kjerneelementa:

edm:ProvidedCHO. Cultural Heritage Object. Dette er det kulturhistoriske objektet. Det kan være et dokument, et bilde, en film, ei bok, et musikkstykke, et arkiv, en arkivdel og så videre.

webResource. En eller flere digitale representasjoner av det kulturhistoriske objektet.

Det neste "nivået" i modellen er kanskje vel så viktig. Her snakker en om klasser som skal benyttes til å beskrive objektet og, ikke minst, til å sette det i kontekst og kunne relatere det til andre objekter.

Disse er, feks:

- **edm:Agent**, for å omtale personer og organisasjoner
- **edm:Event**, for å omtale hendelser
- **edm:Place**, for å omtale geografiske objekt
- **edm:TimeSpan**, for å omtale tidsperioder og datering

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 9 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

- **skos:Concept**, for å omtale system for tematisk organisering av innhold.

EDM er selvfølgelig mer omfattende enn det som er skissert her, og kan i sin fulle form studeres her:
<http://pro.europeana.eu/edm-documentation>

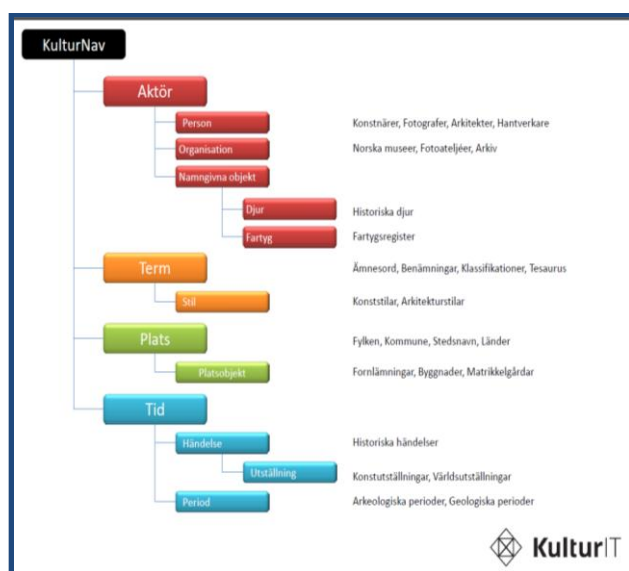
I det videre arbeidet er det viktig å legge EDM til grunn, sammen med andre viktige standarder benyttet i store fellesprosjekter. En felles plattform som korresponderer med EDM innen semantisk web, vil lette arbeidet med å få våre data ut på Europeana, enten direkte eller via Apex.

3.3 Bibliotek og museum.

I museums- og i biblioteksektoren har man i flere år arbeidet med å etablere autoritetsregistre. Bibsys har lagt ut sitt forfatterregister - BIBSYS Autoritetsregister - som lenkede data. Datasettet er en samling på ca 9 millioner tripler som representerer ca 1,5 millioner personnavn. Datasettet ble laget som et samarbeid mellom BIBSYS and NTNU Universitetsbiblioteket med støtte fra ABM-utvikling. Dataene er strukturert som linked data. Datasettet er tilgjengelig via et public SPARQL endpoint og som nedlastbar fil.

BIBSYS Autoritetsregister som lenkede data er frigjort og tilgjengelig med en åpen lisens. BIBSYS har valgt Public Domain Dedication and License (PDDL) "Public Domain for data/databases" som lisens for tilgang og viderebruk av dette datasettet.

KulturIT har i flere år arbeidd med å etablere autoritetsregister for museumssektoren. Dette er og støttet opprinnelig av ABM-utvikling og senere Kulturrådet. KulturNav har en slik skjematisk tilnærming:

Mange av disse registrene vil være aktuelle for arkivsektoren og man må etablere et tett samarbeid. Nasjonalbiblioteket har også signalisert at de er interessert i å samarbeid om lenkede åpne data.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 10 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Kulturrådet har ansvar for Norvegiana, som er en base med aggregerte data fra arkiv, museum og bibliotek og som og levere data til Europeana.

Et tett samarbeid med museums- og bibliotekssektoren er av stor interesse for våre felles brukere, samt for å kunne berike våre objekter med relasjoner og informasjon hentet fra våre samarbeidspartnere innen ABM.

3.4 KulturNav (<http://kulturnav.org>) for arkivsektoren

KulturNAV er et utviklingsprosjekt etter initiativ av KulturIT. Prosjektet er finansiert av Kulturrådet og et tilsvar på de behov som bla. Kultur- og naturreiser har avdekket. Prosjektet har som målsetting å bidra til en felles nordisk inngang til det materialet som forvaltes av arkiv- og museumssektoren.

Formålet med prosjektet er å skape en plattform for samhandling rundt data. Dette skal skje gjennom å skape felles persistente ressurser og terminologier for kultursektoren. Ressursene omfatter både delte autoriteter og på sikt - vokabularer. Ressursene skal distribueres fritt og uten kostnad. Gjennom felles og koordinert innsats samt deling av resultatet, skal terminologier, objekter og aktører kunne samordnes til beste for brukerne av materialet.

Gjennom å ta i bruk de samme data, skapes det felles referanser som har stor verdi for brukerne av kultur- og arkivmaterialet. Kostnadene for den enkelte institusjon reduseres ved et slikt samarbeid. Dette oppnås gjennom delingen. Data som allerede er skapt gjøres tilgjengelig gjennom navet og vil ha verdi for andre. Nettstedet vil kunne berikes av data både gjennom ekspert- og gjennom institusjonsbidrag.

Nettstedet skaper en plattform for å sette semantisk web ut i praksis for kultursektoren. Brukerne av tjenester fra arkiv og museum vil få tilgang til data som over tid er av høyere kvalitet og bedre strukturert enn tilfellet er i dag. Brukeren vil også lettere kunne skaffe seg et komplett bilde av hva som er tilgjengelig innenfor sitt interessefelt. Gjennom å skape permanente (varige) referanser vil sluttbrukeren også kunne referere til benyttet materiale på nettet uten å frykte "brutte lenker". Dette vil ha stor verdi for forskere og andre som er avhengige av kildereferanser som består over tid.

KulturNAV har tatt i bruk teknologi som er relevant for arkivsektoren. De har etablert datamodeller og standarder som: EDM, CIDOC CRM, SKOS, FOAF. Alle disse ontologiene er vel ansette innen den type teknologi vi peker fram mot.

Dette vil, sammen med deres etablering av robuste og persistente referanser (URIs), gi en plattform for å dekke mange av de behov arkivsektoren etterspør.

Hvis vi tar utgangspunkt i vår kravliste gjengitt i kapittel 4.1 (under), vil KulturNav kunne oppfylle alle kravene på den tekniske siden. Den faglige siden vil være avhengig av at det skapes et faglig samarbeid innen relevante registre. Det vil si: Det er opp til oss selv!

KulturNAV legger opp til en fleksibel forvaltningsmodell. Dette gir oss som brukere en frihet og et ansvar rundt det å bygge og vedlikeholde de registrene vi har behov for. Plattformen legger videre til

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 11 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

rette for å kunne få beriket egne data (hvis ønskelig), enten gjennom «crowdsourcing», eller gjennom innhenting av informasjon fra samarbeidspartnere og tredjepartsleverandører som legger til rette for «Lenkede åpne data».

Som bidragsyter til Kultur Nav kan man:

- 1) opprette og lagre alle sine datasett kun i "skyen" og benytte de i produksjonsmiljøet herfra.
- 2) bygge ut sitt eget produksjonsmiljø til å generere data til bruk i den samme skyen og dele disse med andre.
- 3) laste ned eksisterende datasett og forvalte disse videre innenfor sitt eget system.

I den første modellen gir man fra seg en del av kontrollen til fordel for en valgt autoritet.

I den andre modellen finnes en fleksibel forvaltningsmodell: man kan lagre sine kulturkonsept "i skyen" eller på egen server, noe som gir følgende muligheter:

- Man kan forvalte innenfor egen organisasjon
- Man kan dele på forvaltningen med andre organisasjoner
- Man kan samvirke sammen med mange i og utenfor egen sektor

Kultur Nav har lagt vekt på å tilpasse plattformen sin til de kravene som forutsettes innenfor Lenkede åpne data, bla gjennom å implementere:

- Flerspråklig datamodell og grensesnitt – med nordisk fokus
- Lenket: Lenker innenfor navet og ut mot andre etablerte kilder. Importerer etablerte standarder og ressurser
- Kostnadsfri å ta i bruk, utviklet med åpen kildekode og kommer å bli lagt ut som åpen kildekode
- Åpent for systemintegrasjon via API
- Lenkede åpne data (LOD) for all informasjon

Innenfor arkivsektoren vil KulturNav vil kunne ha to hovedfunksjoner:

- KulturNav som plassholder

Data blir vedlikeholdt hos vertsinstitusjon(e), men gjort søkbare i KulturNav. Hvilke data passer best å tilrettelegges på denne måten? Trolig data der en institusjon har aleneansvar for å vedlikeholde data - og er villig til å tilby dette som autoriteter.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 12 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Som eksempel her kan nevnes Riksarkivet sine basar/register. Aktuelle kandidater kan være Folketellingen av 1910, andre basar, register som riksarkivet vil gjøre tilgjengelig. Alle personer fra tellingen blir lest inn i KulturNav og derved mulig å ta i bruk, men, Riksarkivet benytter kun KulturNav som plassholder for URI for Riksarkivet. En annen tilbyder av data som det vil være hensiktsmessig å ta i bruk denne modellen, er Kartverket. De store geografiske og toppgrafiske datamengdene Kartverket forvalter, er i sin form dynamiske og vil være best egnet å dele innen dette konseptet. I begge disse tilfellene skal ingen andre bidra, kun benytte data.

KulturNav vil i denne sammenheng være ansvarlig for permanente URI-er.

- KulturNav som vert for andres autoritetsregistre

I dette konseptet tilbyr KulturNav en infrastruktur hvor felles autoritetsregistre deles, men data blir vedlikeholdt i fagsystemer som rapporterer til KulturNav. Primus og Asta er to tenkbare systemer som vil kunne benytte dette konseptet.

- Kultur Nav som registeransvarlig

Det finnes en lang rekke registre som det er behov for å samarbeide rundt, men som har blitt lavt prioritert de siste årene. Fotografregisteret, Norsk biografisk leksikon, fartøyregistre mv. ville ha nytte av å bli forvaltet av en operatør som kun har et slikt ansvar. Kultur Nav vil kunne innta en slik funksjon og bli en registreringsplattform for disse registrene. I forhold til disse registrene er det ingen naturlig vertinstitusjon, men mange fagpersoner fra ulikt hold vil kunne bidra.

4. Behov i arkivsektoren

Det eksisterer en rekke relevante registre som har potensial til å bli autoritetsregistre, og som derved kan hjelpe til å samordne metadata fra ulike digitaliserings- og registreringssystemer brukt innenfor arkivsektoren.

I denne rapporten har vi konsentrert oss om å utforske behovene på det helt basale planet. Vi erkjenner at det er både behov og muligheter for å etablere en rekke autoritetsregistre rundt materialet arkivsektoren forvalter. Innenfor arkivforvaltningen, som et eksempel, vil vi kunne ha behov for alt fra autoritetsregistre innen bevarings- og kassasjonsmetodikk, mottaks- og aksjonsføring, oppbevaringsparametre, ordningsarbeid, klausulering og utlån. I denne gjennomgangen konsentrerer vi oss imidlertid om de autoritetsregistrene som vi anser gir størst gevinst i ut fra et sluttbrukerperspektiv.

Å finne relevante og komplette registre for formålet, er helt avgjørende for at arkivmiljøet skal ta det i bruk. Hvis brukerne anser opplysninger og strukturering av egenskaper rundt disse som lite relevant for bruken, eller at de ikke stoler på utgiver, vil registeret ikke oppnå den nødvendige autoritet.

Vi har derfor formulert noen generelle krav til registrene som skal tas i bruk. Disse vil siden bli brukt til å vurdere datasett som er tilgjengelige på internett i en eller annen form.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 13 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

4.1 Krav til autoritetsregistre

Kravene under er formulert gjennom referansegruppens arbeid og har ikke teoretisk støtte utenfor dette.

- Registeret er formelt støttet av utgiver man stoler på
- Proveniens – man kjenner utgiver
- Utgiver er kompetent (Faglig og teknisk)
- Registeret skal være tilgjengelig over tid
- Registeret skal ha rett utvalg av innhold og egenskaper (ikke "alt mulig")
- Data skal være åpne og frie (Norsk lisens for offentlige data (NLOD))
- Registeret bør ha linker til andre ressurser
- Registeret bør kunne håndtere flerspråklighet
- Registeret skal være åpent tilgjengelig gjennom internett (API)
- Registeret skal ha persistente identifikatorer (PersistentIdentifiers)
- Registeret skal være tilrettlagt rent teknisk (Endpoints)

4.2 Krav til aktørregistre

Til bruk i arkivmiljøet er det behov for å lage autoritetsregistre som i første rekke ivaretar arkivskaperrollen. Dette på tross av at det i Astasammenheng finnes mange andre roller som registrerte aktører opptrer innenfor (avleverende myndighet, fotograf, tegner, arkitekt osv.).

Det er tidligere pekt på at det *kan* være behov for å opprette to registre for aktører. Dette fordi det er vesensforskjeller på egenskapene til en person satt opp mot en virksomhet. Under går vi gjennom de egenskapene vi ser behov for å opprette i hhv. et personregister og et organisasjons- / virksomhetsregister.

Hvorvidt det endelige resultatet bør være ett register eller to, tar vi ikke stilling til i denne fasen, men gjennomgangen og sammenligningen av de to tabellene under bør kunne danne grunnlag for en kommende beslutning.

I tabellene under angir vi forslag til felt som skal etableres i det kommende registeret. I de fleste tilfellene er Arkivportalen angitt som Leverandør / autoritet. Med dette menes at de aktørene som i dag finnes på Arkivportalen vil danne stammen i det/de kommende registrene.

I kolonnen "Berikes av" peker vi på andre eksisterende registre som kan berike de data som allerede finnes i Arkivportalen. Dette kan feks. skje gjennom koplinger til data i et annet register via lenker, eller ved at man laster ned data fra andre åpne registre og legger til nye data, eller høyner kvaliteten på de data vi bruker i Asta/Arkivportalen.

4.2.1 Organisasjons- og virksomhetsregister

I organisasjons- og virksomhetsammenheng opprettes det følgende egenskapsfelter:

Felt	Leverandør / autoritet	Berikes av
------	------------------------	------------

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 14 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

1)	Navn på enhet	Arkivportalen	Enhetsregisteret, hvis finnes Forvaltningsdatabasen, hvis finnes
2)	Alternativt navn	Arkivportalen	Enhetsregisteret, hvis finnes Forvaltningsdatabasen, hvis finnes
3)	Etableringsdato	Arkivportalen	Årstallregister, KulturNAV Enhetsregisteret, hvis finnes Forvaltningsdatabasen, hvis finnes
4)	Nedleggelsesdato	Arkivportalen	Årstallregister, KulturNAV Enhetsregisteret, hvis finnes Forvaltningsdatabasen, hvis finnes
5)	Organisasjonsnummer	Enhetsregisteret, hvis finnes	
6)	Type virksomhet	Arkivportalen	Enhetsregisteret
7)	Næringskode	Arkivportalen	Enhetsregisteret
8)	Sektorkode	Arkivportalen	Enhetsregisteret
9)	Kommune	Arkivportalen	Enhetsregisteret Kartverket
10)	Lenker til andre ressurser		

Når det gjelder felt 6), 7), 8), 9) tenkes det at vi samordner våre klassifikasjonsregistre med de som i dag finnes i Enhetsregisteret. Dette betinger at disse er tilgjengelige som åpne registre (med URI), eller at det etableres egne autoritetsregistre på samme plattform som våre registre.

4.2.2 Personregister

I personregistersammenheng opprettes det følgende egenskapsfelter:

	Felt	Leverandør / autoritet	Berikes av
0)	Navn (etternavn, fornavn)	Sammensatt av 1) og 2)	
1)	Etternavn	Arkivportalen	Folketellingen av 1910 Fotografregisteret NKL, NBL
2)	Fornavn	Arkivportalen	Folketellingen av 1910 Fotografregisteret NKL, NBL
3)	Alternativt navn (alias)	Arkivportalen	Folketellingen av 1910 Fotografregisteret NKL, NBL
4)	Dato Født	Arkivportalen	Årstallregister, KulturNAV Folketellingen av 1910 Fotografregisteret NKL, NBL
5)	Fødested	Kartverket /KulturNav	Kartverket Folketellingen av 1910
6)	Dato Død	Arkivportalen	Årstallregister, KulturNAV Folketellingen av 1910 Fotografregisteret

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 15 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

			NKL, NBL
7)	Dødsted	Kartverket / KulturNav	Kartverket Folketellingen av 1910
8)	Yrke	Arkivportalen	Folketellingen av 1910 Fotografregisteret NKL, NBL dbpedia
9)	Kjønn	Arkivportalen	Folketellingen av 1910 Fotografregisteret NKL, NBL, KulturNav
10)	Virkeområde	Arkivportalen	Enhetsregisteret, næringskode KulturNav
11)	Lenker til andre ressurser		

4.3 Krav til Stedregister

Stedregisteret må inneholde informasjon i hierarkisk form. Det vil si at hvis det registreres et stedsnavn, vil tilhørigheten til alle overliggende geografiske områder bli en del av registreringen. I utgangspunktet er alle forekomster i Kartverket sine autoritetslister av interesse, men tilgang til følgende enheter har størst betydning for vårt arbeid (se kapittel 5.6 for begrunnelse):

- Land
- Fylke
- Kommuner
- Matrikkelgårder
- Grunneiendommer/bruk
- Bygninger
- Bruksenheter/ Grunneiendommer
- Adresser
- Stedsnavn
- Grunnkretser
- Valgkretser
- Prestegjeld
- Kirkesogn
- Skolekretser
- Historiske administrative og geistelige inndelinger

4.4 Krav til Tidregister

De fleste kulturobjekter, aktører og hendelser kan plasseres langs en tidsakse. Arkivsektoren har tradisjonelt forholdt seg til tidsintervaller markert med en startdato og en sluttdato. Tidligere analoge kataloger tillot imidlertid mer løse angivelser som «1880-årene», eller «slutten av 50-tallet». Størrelser som "1800-tallet", "50-tallet" og "middelalderen" er i tillegg alle relevante tidsangivelser, eller -perioder for våre brukere og vil være interessante som innganger til materialet.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 16 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Med overgangen til it-baserte kataloger, har arkivarene mistet noe av sin frihet til å beskrive materiale som ikke lar seg datere eksakt. Semantiske teknologi og felles referansepunkter er i stand til å gi arkivaren disse mulighetene tilbake. Et autoritetsregister rundt tid kan danne grunnlag for en metodeplattform som både er fleksibel og presis.

På samme måte som man bygger opp et geografisk register i en hierarkisk form, bør derfor tidregisteret følge de samme prinsipper. Singulariteten i et slikt register bør legges på årstall, ikke på mnd. eller dato. Innenfor en slik tankegang bygges registeret ved at et år har et forhold til året før og året etter, samtidig som året oppgår i et tiår, som igjen oppgår i et hundreår.

Over dette igjen kan det etableres perioder, løseretidsangivelser som "50-tallet" og tidsperioder som har mer karakter av hendelser, som "andre verdenskrig".

Innen semantisk teknologi er denne type inngang til materialet realiserbart på en annen og mer fleksibel måte enn vi har hatt mulighet til innenfor tradisjonell databasetenkning. Tidregisteret bør derfor legges til rette for slike innganger.

4.5 StandArk

Når man bygger opp registrene skal man i størst mulig grad ta utgangspunkt i og hensyn til det arbeidet og de krav og anbefalinger som er gjennomført i "Standark-prosjektet". Se <http://sara4/sara/Ressurser/Arkivfaglig/Arkivbeskrivelse-ASTA>

5. Aktør-, sted- og tidregistre

I arbeidet med Asta og Arkivportalen er begrepet aktør benyttet i stedet for tidligere arkivskaper. Aktør som arkivskaper må ta utgangspunkt i den rollen som arkivskaper har. En arkivskaper kan være en person, en organisasjon, et statlig eller kommunal enhet og så videre.

Et sentralt register over aktører som arkivskaper må etableres. Et slikt register må omfatte alle som er registrert som arkivskaper og det må være lett å legge til nye etter hvert som nye arkiver registreres.

I dette kapittelet går vi gjennom noen kandidater til registre og forsøker å vurdere de opp mot kriteriene gitt over.

Omtalen av de enkelte aktørregistrene, er i stor grad hentet fra utgivernes egne omtaler av sine data og det registeret de forvalter. Disse er i hovedsak klippet ut fra opplysninger funnet på "om-sider" på internett, supplert med opplysninger funnet på Wikipedia og andre relevante nettsteder.

5.1 Organisasjons- og virksomhetsregistre

5.1.1 Forvaltningsdatabasen

Forvaltningsdatabasen er en grundig og detaljert kartlegging av organisering og endring av den norske statsforvaltningen fra 1814 - d.d. Databasen bidrar til samlet og oppdatert kunnskap og

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 17 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

forståelse om statsforvaltningens oppbygging til enhver tid i denne perioden. Arbeidet med databasen tok til ved LOS-senteret i 1992-93, fra 2002 ved Rokkansenteret og fra 2006 ved NSD.

Siktemålet med databasen har fra starten vært å systematisere og tilrettelegge relevant informasjon om den norske statsforvaltningens oppbygging og virkemåte over en lengre tidsperiode, dels som grunnlag for forskning om organisering og endring i statsforvaltningen, og dels som grunnlag for å føre en kunnskapsbasert forvaltningspolitikk i staten. Det lange tidsperspektivet legger til rette for analyser av trender og utviklingstrekk i organiseringen av statsforvaltningen.

I databasen er alle enheter i departementene og alle statlige virksomheter som har vært direkte tilknyttet departementene i løpet av årene 1814 – d.d registrert. Basen omfatter snaut 4000 unike enheter. Om lag 2150 av disse er interne enheter i departementene, om lag 1600 er ordinære forvaltningsorgan, forvaltningsbedrifter eller forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, om lag 140 er statlige selskap og om lag 90 er statlige stiftelser. Databasen er videre et register over alle organisatoriske endringer disse virksomhetene har gjennomgått i denne tidsperioden. Alle former for opprettelser, organisatorisk vedlikehold og avviklinger er registrert.

Basen er videre utbygd til også å omfatte basisinformasjon om virksomhetene, bl.a. data om ansatte, lovgrunnlag, årsmeldinger og relevant litteratur (forskningspublikasjoner). Organisasjonsnummer fra Enhetsregisteret i Brønnøysund er også lagt inn.

Databasen kan brukes som utgangspunkt for videre tilrettelegging av data om statsforvaltningen. Ny informasjon og historiske datasett om virksomhetene kan legges til. Ved at data fra ulike prosjekter samles i Forvaltningsdatabasen, er den akkumulerende; data blir tilgjengelig på ett sted.

Data er samlet fra en rekke ulike kilder; bl.a. Statskalenderen, statsbudsjett, regjeringens nettsider, institusjonsnettsider osv.

Innhold

Forvaltningsdatabasen hevder å være komplett i sin registratur og inneholder referanser til andre enheter, det være seg internt i databasen og eksternt gjennom lenker til enhetsregisteret (se under).

Databasen er rikholdig og sannsynligvis en av de beste kildene til statlig forvaltningsstrukturelle endringer.

Rundt det enkelte objekt finner brukerne følgende innhold:

Enhet: Hvem, hva, hvor, samt orgnummer (se ill under)

Endringshistorie: Overordnet historikk

Hierarki: referanser til over- og underliggende virksomheter

Litteratur: Lenker til rapporter, bøker, artikler, akademiske avhandlinger mv.

Årsmeldinger: Lenker til tilgjengelige årsmeldinger

Lovdata: Referanser til relevante lover

Ansatte: oversikt over ansatte de siste årene, samt referanser til endringshistorie som har hatt innvirkning på endringer

Oppgaver: Henvielse til mandat

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 18 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Lenker: lenke til diverse

Innholdsmessig ligger Forvaltningsdatabasen godt til rette for å være et redskap for å fange de statlige aktørene i perioden 1947-2014. Innenfor denne perioden er det rike registreringer rundt de fleste av objektene. For perioden 1814-1946, finnes det komplett oversikt over hvilke virksomheter som eksisterte samt hierarkier, men det er lite data ut over dette.

Forvaltningsdatabasen kan dessverre ikke tilby noe av dette for kommunal sektor, noe som gjør den uegnet som "den endelige autoriteten".

Riksarkivet
Denne siden og de ulike fanene under viser informasjon om denne enheten og data tilknyttet denne enheten fra Forvaltningsdatabasen. Forvaltningsdatabasen er en grundig og detaljert kartlegging av organisering og endring av den norske statsforvaltningen fra 1947 - d.d. Fanen "Lenker" inneholder eventuelle lenker til eksterne ressurser.

Enhet | Endringshistorie | Hierarki | Litteratur | Årsmeldinger | Lovdata | Ansatte | Oppgaver | Lenker

Denne siden viser info om denne enheten.

Nyopprettelse
Dato: 06.06.1817

Siste nøkkelopplysninger
NSD id-nummer: 21629
Navn: Riksarkivet
Kort navn: Riksarkivet
Engelsk navn: National Archives of Norway
Tilknytningsform: Andre ordinære forvaltningsorgan
Administrativt nivå: Høyeste nivå
COFOG: 01 Alminnelig offentlig tjenesteyting
Siste registrerte hovedoppgave (2009): Annen myndighetsutøving
Siste registrerte bioppgave (2009): Generell offentlig tjenesteyting
Overordnet: Kulturdepartementet
Tilhører etat: Arkivverket
Type enhet: Hovedkontor
Lokalisering: 301 Oslo
Organisasjonsnummer: 961181399

Figur 1 Oversikt over objektdata, Forvaltningsdatabasen

Riksarkivet
Denne siden og de ulike fanene under viser informasjon om denne enheten og data tilknyttet denne enheten fra Forvaltningsdatabasen. Forvaltningsdatabasen er en grundig og detaljert kartlegging av organisering og endring av den norske statsforvaltningen fra 1947 - d.d. Fanen "Lenker" inneholder eventuelle lenker til eksterne ressurser.

Enhet | **Endringshistorie** | Hierarki | Litteratur | Årsmeldinger | Lovdata | Ansatte | Oppgaver | Lenker

Denne siden viser endringshistorien til denne enheten.

06.06.1817 Nyopprettelse
Navn: Riksarkivet
Kort navn: Riksarkivet
Tilknytningsform: Andre ordinære forvaltningsorgan
Administrativt nivå: Høyeste nivå
COFOG: 01 Alminnelig offentlig tjenesteyting
Overordnet: Staten
Type enhet: Nasjonal organisasjon
Lokalisering: 301 Kristiania

Riksarkivet ble opprettet som sentral institusjon under Finansdepartementet ved regjeringens res. 6.6.1817. I de bestyrerstillingen en bistilling tillagt skiftende embetsmenn i det nevnte departementet. I tillegg var det fra 1834 ordnings- og kassasjonsarbeidet. Denne styringsstrukturen ble opphevet ved kgl.res. 23.12.1839. Riksarkivet ble innlemmet som et kontor i Finansdepartementet og fikk en byråsjef som riksarkivar (1841-1845 Henrik Wergeløt kontoret overført til Kirke- og undervisningsdepartementet, og Riksarkivet ble ved kgl.res. 11.1.1875 skilt ut som frittstående institusjon, tilknyttet det samme departementet helt fram til 1982.

Riksarkivaren var leder for Riksarkivet. Ved instruks gitt ved Kronprinsreg.res. 25.3.1904 ble han i tillegg etatsjef (fra 1935 Arkivverket), bestående av Riksarkivet og de to stiftsarkivene (fra 1919 kalt statsarkiver) i Trondheim (1884-), som tidligere sorterte under vedkommende stiftsdireksjon. Stiftsarkivene i Kristiania ble opprettet 191- lokale embetsarkivene fra Hamar, Kristiania og Kristiansand stift. Statsarkivet i Hamar ble vedtatt opprettet 13. ; skiftet Stiftsarkivene i Kristiania navn til Statsarkivet i Kristiania, og fra 1924 Statsarkivet i Oslo. Statsarkivet i ferdig i 1934-.

Av nyere statsarkiv ble Statsarkivet i Stavanger opprettet i 1970-. Forløperen var Statsarkivkontoret i Stavange Statsarkivet i Tromsø ble etablert i 1987-. Forløperen var Statsarkivkontoret i Tromsø, etablert i 1952. Dette kc administrativt underlagt Statsarkivet i Trondheim. Statsarkivet i Kongsberg ble opprettet i 1992-.

Figur 2 Oversikt over detaljer, objekt, Forvaltningsdatabasen

Riksarkivet
Denne siden og de ulike fanene under viser informasjon om denne enheten og data tilknyttet denne enheten fra Forvaltningsdatabasen. Forvaltningsdatabasen er en grundig og detaljert kartlegging av organisering og endring av den norske statsforvaltningen fra 1947 - d.d. Fanen "Lenker" inneholder eventuelle lenker til eksterne ressurser.

Enhet | Endringshistorie | **Hierarki** | Litteratur | Årsmeldinger | Lovdata | Ansatte | Oppgaver | Lenker

Denne siden viser enheten (i fet skrifttype) sin plass i forvaltningshierarkiet per 01.01.2014.

Velg tidspunkt: Dag: 1 | Måned: 1 | År: 2014 | OK

- Staten
 - Stortinget
 - Regjering
 - Kulturdepartementet
 - Underliggende forvaltningsorgan:
 - Arkivverket
 - Riksarkivet**
 - Statsarkivene
 - Norsk helsearkiv
 - Såmisk Arkiv - Sámi Arkiiva
 - Statsarkivet i Bergen
 - Statsarkivet i Hamar
 - Statsarkivet i Kongsberg
 - Statsarkivet i Kristiansand
 - Statsarkivet i Oslo
 - Statsarkivet i Stavanger
 - Statsarkivet i Tromsø
 - Statsarkivet i Trondheim

Figur 3 Oversikt over hierarki, Forvaltningsdatabasen

Statsministerens kontor
Denne siden og de ulike fanene under viser informasjon om denne enheten og data tilknyttet denne enheten fra Forvaltningsdatabasen. Forvaltningsdatabasen er en grundig og detaljert kartlegging av organisering og endring av den norske statsforvaltningen fra 1947 - d.d. Fanen "Lenker" inneholder eventuelle lenker til eksterne ressurser.

Enhet | Endringshistorie | Hierarki | **Litteratur** | Årsmeldinger | Lovdata | Utvalg | Ansatte | StatRes | Lenker

Denne siden viser publikasjoner som omhandler denne enheten.

13 publikasjoner

Type	År	Publikasjonstittel	Forfatter
Bok	2009	Sentraladministrasjonens historie etter 1945. Ekspansjonsråkrårets tid 1945-1980. Bind 1	Grønlie, Tore
Bok	2009	Sentraladministrasjonens historie etter 1945. Den nye staten - tiden etter 1980. Bind 2	Grønlie, Tore og Yngve Flo
Hoved-/magister-/masteroppgåve	2009	Koordinering av norske interesser : Endring i tradisjonelle ansvarsforhold i forvaltningen som følge av EØS-avtalen	Kvassheim, Paal
Hoved-/magister-/masteroppgåve	1995	Fra marked til politikk. En case-studie av norske myndigheters gassavsetningsstrategi i perioden 1980-1986.	Uldal, Olav
Hoved-/magister-/masteroppgåve	1991	Organisasjonssammfunnets møte med internasjonalsieringen. En studie av EØS-prosessen i Norge og en sammenligning med Sverige.	Muren, Tore
Hoved-/magister-/masteroppgåve	1973	Organisasjonsstruktur og personalressurser. En undersøkelse av sentraladministrasjonens attraktivitet som arbeidsted.	Bugge, Kjell
Rapport	2012	Et fleksibelt hierark? Alternativ organisering av departementsavdelinger	Sundby, Inger Johanne, Anette Kristiansen, Anne Kristine Hanevold
Rapport	2012	Graves det dypt nok? Om utredningsarbeidet i departementene	Høgevik, Margarete og Peter Bøgh Solumsmoen, Dag, Ingunn Bothheim, Anette Kristiansen, Marit Skaar Reiersen
Rapport	2011	Hva skjer i departementene? Om utfordringer og utviklingsbehov	Lisbeth U. Hansen, Sissel C. Motzfeldt og John Nønsd
Rapport	2009	Undersøkelse om statlig informasjonspolitikk.	Eivor Bremer Nebben og Marthe Indset
Rapport	2009	På sporet av kjønnsperspektivet.	Dag Solumsmoen, Eivor Nebben, Svein Erikson
Rapport	2007	Ja vel, statsråd? Om departementenes utfordringer i rollen som sekretariat for politisk ledelse	Christensen, Tom ; Løegreid, Per ; Rykkja, Lise Hellebo
Tidsskriftsartikkel	2013	After a Terrorist Attack: Challenges for Political and Administrative Leadership in Norway	

Copyright © 2013 Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 19 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Figur 4 Oversikt over lenkede ressurser, Forvaltningsdatabasen

Skjematisk vurdering

Krav	Svar	Vurdering
Registeret er formelt støttet av noen man stoler på	Vedlikeholdt av NSD	Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) er et serviceorgan for norsk forskning. Hovedformålet er å yte tjenester til forskere og studenter når det gjelder innsamling og tilgang til data. Tilgang til data får du ved å sende en søknad til NSD, som brev eller e-post.
Proveniens – man kjenner utgiver	Ja	
Utgiver er kompetent (Faglig og teknisk)	Ja	
Registeret skal være tilgjengelig over tid	Ja	
Registeret skal ha rett utvalg av innhold og egenskaper (ikke "alt mulig")	4000 enheter, Hierarkisk struktur (interne referanser)	+ Komplette for staten, 1947-2014 + Gode administrative historikere. - ingen for privat / kommunal sektor. - Ingen data fra org.enheter før 1947.
Registeret skal ha linker til andre ressurser	Ja	Referanse til enhetsregisteret der relevant. Lenker relevant litteratur mv.
Registeret bør kunne håndtere flerspråklighet	Nei	
Registeret skal være åpent tilgjengelig gjennom internett (API)	Ja	Usikkert om det finnes API. Man kan få en datadump på forespørsel
Registeret skal ha persistente identifikatorer (PersistentIdentifiers)	Nei (egne permalenker")	
Registeret skal være tilrettlagt rent teknisk (Endpoints)	Nei	

Anbefaling

Forvaltningsdatabasen er et meget rikt register for statlig sektor. Relevansen ut over dette er lav. Registeret er ikke tilrettelagt for å tas i bruk som autoritetsregister og må derfor betraktes som en

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 20 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

tilleggsressurs. I det data fra basen blir lagt til rette som lenkede åpne data, vil registeret i høy grad kunne bidra til våre data i de tilfeller det er relevant. Det anbefales at autoritetsregisteret oppretter lenker til forvaltningsdatabasen der det er relevant.

5.1.2 Enhetsregisteret

(<http://www.brreg.no/registrene/enhet/enhet.html>)

Enhetsregisteret ble opprettet i 1995 og har som hovedoppgave å samordne opplysninger om næringslivet og offentlige etater som finnes i ulike offentlige registre, og som er gjengangere på spørreskjemaer. I stedet for at hver offentlige etat sender ut hvert sitt skjema til bedriftene, sørger Enhetsregisteret for at opplysningene samles på ett sted. Da Enhetsregisteret ble åpnet i 1995, ble det karakterisert som et av de viktigste effektiviseringstiltakene i forvaltningen de siste årene.

Enhetsregisteret inneholder grunndata om enheter som har registreringsplikt i NAV Aa-registeret, Merverdiavgiftsregisteret, Foretaksregisteret, Statistisk sentralbyrås bedriftsregister, Skattedirektoratets register over upersonlige skatteyttere eller Stiftelsesregisteret. I tillegg er Konkursregisteret et tilknyttet register. Alle konkursbo blir registrert og tildelt organisasjonsnummer i Enhetsregisteret. Andre kan registrere seg frivillig i Enhetsregisteret.

Det ni-sifrede organisasjonsnummeret identifiserer enhetene, og gjør det lettere for myndighetene å samarbeide om utveksling av opplysninger. Andre statlige registre plikter i følge enhetsregisterloven å samarbeide med Enhetsregisteret og holde opplysningene i registeret ajour. En samordnet registermelding erstatter de tidligere registreringskjemaene fra flere etater. Den sikrer at de nødvendige data spres til etatene som har behov for registrerings- og endringsmeldinger.

Ved at alle etater kan bruke et felles register til å utveksle informasjon seg imellom, vil skjemaarbeidet bli enklere for næringsdrivende og andre som driver økonomisk virksomhet. Mange foreninger og andre uten registreringsplikt ser nytten av å frivillig la seg registrere i Enhetsregisteret. Registreringen er gratis.

Alle opplysningene i Enhetsregisteret er offentlige, med unntak av fødselsnummer og D-nummer.

Nøkkelopplysninger kan hentes ut gratis på Internett og telefon. Mot gebyr kan en også få tilsendt utskrifter fra registeret med de samme opplysningene.

Innhold

I Enhetsregisteret finner du alle som er registrert for momspliktig virksomhet, har registrerte ansatte eller er med i Foretaksregisteret. Dessuten finner du mange næringsdrivende enkeltpersonforetak, foreninger og andre økonomiske enheter uten registreringsplikt, som har valgt å bli med i Enhetsregisteret på frivillig grunnlag. Registeret inneholder også alle enheter som er registrert i fylkesmennenes stiftelsesregistre og skattemanntallet for etterskuddspliktige.

En organisasjons foretaksnavn, adresse, formål, organisasjonsform, daglig leder / adm.direktør og styremedlemmer er blant opplysningene registrert i enhetsregisteret.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 21 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Enhetsregisteret deler data / informasjon knyttet til regnskap og eierforhold, disse finnes ofte tilgjengelige på tredjepartstjenester som feks. www.purehelp.no.

Av særlig interesse for vårt bruk, kan vi peke på sektorkodene som er tatt i bruk i enhetsregisteret.

Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret		Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret		Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret	
Organisasjonsnummer:	961 181 399	Organisasjonsnummer:	992 204 877	Organisasjonsnummer:	883 409 442
Navn/foretaksnavn:	ARKIVVERKET	Navn/foretaksnavn:	GRØNER ISHOCKEY	Navn/foretaksnavn:	REMA 1000 AS
Organisasjonsform:	Organisasjonsledd	Organisasjonsform:	Forening/lag/inneing	Organisasjonsform:	aksjeselskap
Forretningsadresse:	Folke Bernadottes vei 21 0862 OSLO	Forretningsadresse:	Seldukgaten 30 0553 OSLO	Forretningsadresse:	Gladsengen 2 0661 OSLO
Kommune:	OSLO	Kommune:	OSLO	Kommune:	OSLO
Postadresse:	Postboks 4013 Ullevål stadion 0806 OSLO	Postadresse:	Postboks 6555 Rodelokka 0951 OSLO	Postadresse:	Postboks 6420 Etterstad 0605 OSLO
Internettadresse:	www.arkivverket.no/	Internettadresse:	www.gronnerhockey.no	Registrert i Enhetsregisteret:	11.06.2001
Registrert i Enhetsregisteret:	09.08.1995	Registrert i Enhetsregisteret:	01.03.2008	Stiftelsesdato:	25.04.2001
Daglig leder/ adm.direktør:	Ivar Fønnes	Stiftelsesdato:	10.01.2008	Daglig leder/ adm.direktør:	Ole Robert Reitan
Næringskode(r):	91.013 Drift av arkiver	Daglig leder/ adm.direktør:	Trond-Erik Larsen	Vedtaksfestet formål:	Forvaltning og videreutvikling av merkevaren og konseptet REMA 1000, herunder investeringer i aksjer og verdipapirer for aving.
Sektorkode:	6100 Statsforvaltning	Virksomhet/art/bransje:	Idrettslag tilknyttet Norges Ishockeyforbund.	Virksomhet/art/bransje:	Investering i aksjer, obligasjoner, selskapsandeler og verdipapirer for aving, samt investering i, forvaltning og utvikling av fast eiendom og det som dermed er forbundet, herunder deltakelse i andre selskaper med lignende formål.
Særlige opplysninger:	Registrert i Merverdiavgiftsregisteret Registrert i NAV Aa-registeret	Næringskode(r):	93.120 Idrettslag og -klubber	Næringskode(r):	77.400 Leasing av immateriell eiendom og lignende produkter, unntatt opphavsrettsbeskyttede verker
Regnskapsfører:	Autorisert regnskapsfører selskap Organisasjonsnummer 986 252 932 DIREKTORATET FOR ØKONOMISTYRING Karl Johans gate 37 0162 OSLO	Sektorkode:	7000 Ideelle organisasjoner	Særlige opplysninger:	Registrert i Foretaksregisteret Registrert i Merverdiavgiftsregisteret Privilg registrering i Merverdiavgiftsregisteret: - Utøver av bygg eller anlegg Registrert i NAV Aa-registeret Inngår i konsern Sist innsendte årsregnskap 2013
Underenhet(er):	Oversikt over registrerte underenheter	Særlige opplysninger:	Registrert i NAV Aa-registeret Registrert i Frivillighetsregisteret Sist innsendte årsregnskap 2013	Styre:	Odd Reitan
		Styre:	Ulf Stubbenud	Styrets leder:	Vegar Normann Kulest
		Styrets leder:	Carl Michael Wiass	Styremedlem:	Anne Saanum Hikkelsen
		Styremedlem:	Margaret Aaram	Varamedlem:	Kristin Solheim Genton
		Styremedlem:	Ole Georg Myhre Hansen	Signatur:	Styrets leder og daglig leder i fellesskap, eller to av styremedlemmene i fellesskap.
		Styremedlem:	Benedicte Ellisor Gabrielsen	Revisor:	Godkjent revisjonselskap Organisasjonsnummer 887 209 713 PRICEWATERHOUSECOOPERS AS Dronning Sofies gate 8 0191 OSLO
		Styremedlem:	Johnny Kvernad Fredriksen	Underenhet(er):	Oversikt over registrerte underenheter
		Styremedlem:	Odd Harald Berg Wasenden		
		Signatur:	Styret i fellesskap.		
		Regnskapsfører:	Autorisert regnskapsfører selskap Organisasjonsnummer 987 681 843 SPAREBANK I REGNSKAPSHUSET ØSTLANDET AS Frelveng alle 10 2321 HANØY		
		Underenhet(er):	Oversikt over registrerte underenheter		

Figur 5 Eksempler på opplysninger fra ER

Skjematisk vurdering

Krav	Svar	Vurdering
Registeret er formelt støttet av noen man stoler på	Vedlikeholdt av BR	Brønnpøysundregisteret er en etat under NFD. Historikk tilbake til 1980 (Løspøreregisteret) og har over tid overtatt forvaltningen av en rekke registre. Deriblant Enhetsregisteret (1995) og SERES. Se http://www.brreg.no/registrene/index_n.html
Proveniens – man kjenner utgiver	Ja	
Utgiver er kompetent (Faglig og teknisk)	Ja	
Registeret skal være tilgjengelig over tid	Ja	
Registeret skal ha rett utvalg av innhold og egenskaper (ikke "alt mulig")	Merkantilt orientert register. Formål og art Personers tilknytning til registrerte enheter finnes Nærings- og sektorkoder knyttet	Komplett for privat og offentlig virksomhet, 1995-2014 (?) + Formål, nærings- og sektorkoder (hva-data) + stedfestet (kommune og adresse) - ukjent historisk dimensjon (også persontilknytninger) - merkantilt

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 22 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

	til organisasjoner	
Registeret skal ha linker til andre ressurser	Ja	Referanser til personer
Registeret bør kunne håndtere flerspråkighet	?	
Registeret skal være åpent tilgjengelig gjennom internett (API)	Ja	Brukes aktivt av tredjepartsleverandører. Lang erfaring på å dele data
Registeret skal ha persistente identifikatorer (PersistentIdentifiers)	Nei	Org.nummre er unike og er potensielle URler
Registeret skal være tilrettlagt rent teknisk (Endpoints)	Ikke opplyst	

Anbefaling

Enhetsregisteret er et meget rikt register for privat og offentlig sektor i nyere tid. Relevansen ut over dette er lav. Registeret er ikke tilrettelagt for å tas i bruk som autoritetsregister og må derfor betraktes som en tilleggsressurs. I det data fra basen blir lagt til rette som lenkede åpne data, vil registeret i høy grad kunne bidra til våre data i de tilfeller det er relevant. Det anbefales at autoritetsregisteret oppretter lenker til enhetsregisteret der det er relevant. Det anbefales også at autoritetsregisteret for virksomheter og organisasjoner tar i bruk nærings- og sektorkodene som finnes i enhetsregisteret.

5.1.3 Historiske administrative enheter.

Kåre Bævre har i flere år arbeidet med å bygge opp en database over historiske, administrative inndelinger av Norge (HISTADM). Denne omfatter både verdslige, geistlige og juridiske inndelinger (fylker, kommuner, prestegjeld, sokn, sorenskriverier, fogderier osv.) og skal dekke perioden fra slutten av 1600-tallet til dags dato. Som en del av dette arbeidet har han langt på vei også bygd opp en historisk matrikkel over gårder og eiendommer i Norge og deres tidfestede oppdelinger (skylddelinger) og administrative tilhørighet over tid (HISTMAT). En egen database omfatter også kartfestingen av de administrative enhetene (HISTABAS). Deler av dette arbeidet er utført i tilknytning til prosjektet "Nasjonale karttjenester for historiske, administrative grenser" (HAG), som hadde støtte fra ABM-utvikling i årene 2009-2011.

Anbefaling

Vi kjenner ikke tilstrekkelig til data i HISTADM til å vurdere hvordan disse kan tas i bruk, men anser prosjektets målsetting som særlig relevant for våre formål. Den polygone kartfestingen av de administrative områdene gjør dette registeret til noe mer enn et rent informasjonsregister og vi anbefaler at arkiv-miljøet engasjerer seg i tilretteleggingen av dataene.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 23 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

5.2 Historiske personer

5.2.1 Historisk befolkningsregister / Folketellingen 1910

Historiske data tilbake til 1800 skal kobles med registerdata fra tiden etter 1964. Unike data vil dermed bli tilgjengelig for svært mange ulike forskningsområder. For historikere blir det mulig å studere underbelyste deler av Norges befolkningshistorie, som f.eks. tidlig 1900-tall. Da skjedde det svært viktige demografiske endringer som nedgang i dødelighet og antall fødsler, nye familiemønstre og skiftende flyttestrømmer.

Prosjektansvaret er lagt til Norsk senter for historiske data (NHDC) ved Universitetet i Tromsø. Partnere er Arkivverket, Statistisk sentralbyrå, Norsk regnesentral, Norsk lokalhistorisk institutt, Folkehelseinstituttet, Snøhetta forlag, Universitetet i Stavanger, Universitetet i Bergen og Høgskulen i Volda.

Det vil tid å etablere dette registeret, men når det er på plass vil det være den naturlige autoritet for historiske personer.

Folketellingen for 1910 er lagt ut som opne data i data.norge.no med tilgang via API. Alle personer og boplasser har fått tildelt unike ID-er og hele tellingen er konvertert til RDF og er tilgjengelig via sparql endpoint.

FT1910 i seg selv ikke er egnet som autoritetsregister. FT1910 er begrenset til personer som levde i 1910 og som bodde i Norge på tellingstidspunktet. I tillegg er ikke dataene nødvendigvis autoritativ, med navn, fødselsdatoer og annet som er feil eller mangelfullt registrert. For eksempel er Einar Gerhardsen registrert som Einar Olsen (<http://digitalarkivet.arkivverket.no/ft/person/pf01036392097618>), noe som ikke er feil (faren het Gerhard Olsen), men ikke i tråd med hva han siden kalte seg / det navnet han er kjent under. FT1910 kan derfor bare tjene som et "utgangspunkt" for et autoritetsregister, men som sådan et godt utgangspunkt, selvsagt.

HBR vil være et mye bedre valg som autoritetsregister enn FT1910. HBR vil ikke være begrenset til hvem som var i live og bodde i landet i 1910, og data vil bli aggregert med mulighet for å registrere som primærnavn det navnet som den enkelte var kjent under (for eksempel Einar Gerhardsen), og med mulighet for å vurdere hva som er riktig fødselsdato osv. I motsetning til FT1910-dataene, kan og skal HBR-dataene redigeres. Ulempene med HBR er muligens at det vil ta noe tid før databasen er en realitet.

Anbefaling

Etableringen av et Historisk befolkningsregister ligger så pass langt fram i tid at det ikke kan regnes som relevant i etableringen av et autoritetsregister. Når det gjelder folketellingen av 1910, har denne en del metodiske svakheter som gjør at den vanskelig kan innta en autoritetsrolle. Men, som et berikende register, har folketellingen store kvaliteter. Vi anbefaler at et kommende autoritetsregister for personer benytter seg av folketellingen av 1910 som berikende kilde. I og med at 1910-tellingen

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 24 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

er tilrettelagt som endpoint, kan det i denne sammenheng også være aktuelt å gjennomføre en systematisk paring (SameAs) av personer fra registrene.

5.2.2 Fotografregistret

Fotoregistrene er en oversikt over fotografer og fotosamlinger/-arkiv i Norge. Her finnes også en oversikt over eierne av det innmeldte materialet. Registrene er under oppdatering, og i en overgangsfase vil både den gamle og nye versjonen av fotoregistrene være tilgjengelig på våre nettsider.

Fotografdelen av det gamle registeret er ført over på ny systemplattform, og Preus Museum vil over tid oppdatere informasjonen om fotografene. Den delen av registrene som skal gi en oversikt over fotosamlinger og fotoarkiv i Norge er under utvikling og langt fra komplett. Den nye versjonen gir mye mer informasjon om hver registrerte fotosamling/fotoarkiv, men vi er avhengig av å få denne informasjonen fra forvalterne av fotomateriale. Vi vil fortløpende registrere de arkiv og samlinger som meldes inn, og dette vil da bli umiddelbart tilgjengelig.

Til hver fotograf er det informasjon i fire (bolker):

1. Biografiske data
2. Virkested
3. Henvisning til Kilder og litteratur
4. Referanser til hvilke institusjoner som oppbevarer verker / bilder

Det finnes ikke et API til registeret, men fotografregisteret skal etableres på KulturNAV i 2015 og vil bli en felles tilgjengelig ressurs. I den forbindelse vil alle kriterier oppfylles. Vurderingen under er gjort ut fra den forutsetning at registeret blir etablert på KulturNAV.

Fotografens navn	Født - død
Robert Charles Wilse	1897-1969
Biografi/historikk:	Født i USA 10.12.1897, død 11.09.1969. Sønn av fotograf Anders Beer W. og Helen Marie Hutchinson, gift 1925 med Alfild Marie Halvorsen. Læretid hos faren, dessuten fagskoler i England og U.S.A. Sv.br. 1938, håndv.br. 1939. Var filmfotograf i 15 år. Ble kompanjong hos faren, var i hans siste år firmaets daglige leder, overtok det ved hans død i 1949 og fortsatte farens landskapsfotografering til ca. 1957/58. Gullmedalje i Bergen 1928. Oldermann i Oslo Fotograflaug i 6 år, medlem av Proveniennda i 17 år, formann 4 år. Virkested: 1926 ca-1958: Oslo
Kilder:	Kilder: Bonje, Susanne: Eldre norske fotografer, 1980 Norsk fotografisk tidsskrift 33(1947) : 11/12, s. 160 (50 år) Norsk fotografisk tidsskrift 43(1957) : 9, s. 152 (60 år)
Nasjonalitet:	Norge, De forente stater (USA),
Arkiv/samling:	Wilsesamlingen ved Norsk Folkemuseum

Figur 6 Wilse i fotografregisteret

Skjematisk vurdering

Krav	Svar	Vurdering
Registeret er formelt støttet av noen man stoler på	Ja	
Proveniens – man kjenner utgiver	Ja	

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 25 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Utgiver er kompetent (Faglig og teknisk)	Ja	
Registeret skal være tilgjengelig over tid	Ja	
Registeret skal ha rett utvalg av innhold og egenskaper (ikke "alt mulig")	Ja	
Registeret skal ha linker til andre ressurser	Ja	
Registeret bør kunne håndtere flerspråklighet	Ja	
Registeret skal være åpent tilgjengelig gjennom internett (API)	Ja	
Registeret skal ha persistente identifikatorer (PersistentIdentifiers)	Ja	
Registeret skal være tilrettlagt rent teknisk (Endpoints)	Ja	

Anbefaling

Vi anbefaler at et kommende autoritetsregister for personer benytter seg av fotografregisteret som berikende kilde. I og med at fotografregisteret er tilrettelagt som endpoint, kan det i denne sammenheng også være aktuelt å gjennomføre en systematisk paring (SameAs) av personer fra registrene.

5.2.3 Norsk biografisk leksikon

Norsk biografisk leksikon, NBL, er Norges viktigste biografiske oppslagsverk. Verket har kommet ut i to papirutgaver. Den siste utgaven (1999-2005) er publisert på nett som en [søkbart artikkelbase og en del av snl.no](#). [Store norske leksikon AS](#) overtok utgiveransvaret for denne utgaven av Norsk biografisk leksikon i 2010.

NBL er et relativt enkelt oppslagsverk inneholdende artikler over sentrale personer i norsk historie. Den digitale utgaven er basert på papirutgavene NBL 1 (1921-1983) og NBL 2 (1999-2005). Se https://meta.snl.no/Norsk_biografisk_leksikon

I Wikipedia kan man finne en komplett liste over alle portretterte personer, i alt 5850, i NBL. Se [listen her](#).

NBLs artikler har en fast struktur.

Til hver person er det informasjon i fire (bolker):

1. Biografiske data
2. Verker (Bibliografi, Diskografi, Malerier og andre Kunstnerlige uttrykk)
3. Henvisning til Kilder og litteratur

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 26 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

4. Avbildninger i kunst og foto (portretter etc)

NBL skiller seg ut fra mange av de andre registrene pga. den rike biografiske omtalen til den enkelte personartikkel. NBL er å betrakte som et eliteregister og det er preget av periodene det er oppstått som et resultat av. I den forbindelse kan det nevnes at kun 5% av de omtale er kvinner.

Likevel vil et autoritetsregister basert på leksikonet gi stor verdi. "Halen" av data som ligger tilgjengelig, vil kunne gi stor nytteverdi for brukere. Mange av opplysningene som ligger i NBL, vil finnes i Wikipedia, men forfatterne i NBL svarer for en fast redaksjon, noe som gir mer faglig ballast og tyngde.

SNL har publisert et API til sin database. Den omfatter trolig NBL. Se <https://meta.snl.no/api/v1/docs>

Den elektroniske utgaven av NBL blir ikke oppdatert med annet enn faktajusteringer. Det blir ikke tilført nye artikler.

The screenshot shows the website 'NORSK BIOGRAFISK LEKSIKON'. At the top, there is a search bar with the text 'Søk i Norsk biografisk leksikon' and a magnifying glass icon. Below the search bar, the name 'A B Wilse' is prominently displayed. To the right of the name, there is a box with the text 'OGSÅ KJENT SOM Anders Beer Wilse'. Below this, there are several lines of biographical data: 'FØDT 12. juni 1865', 'FØDESTED Flekkefjord, Vest-Agder', 'DØD 20. februar 1949', and 'DØDSSTED Oslo'. At the bottom of the page, there is a paragraph of text: 'Fotograf. Foreldre: Stadsingeniør, infanterikaptein Lauritz Marius Wilse (f. 1831) og Caroline Dorthea Beer (f. 1834). Gift 1892 med Helen Marie Hutchinson (29.6.1868–17.9.1941), datter av skipsfører Robert Charles Hutchinson (1837–86) og Gunvor Johanne Faye (f. 1844). Dattersønn av Anders Beer (1801–63).'

Figur 7 Artikkel fra NBL

Skjematisk vurdering

Krav	Svar	Vurdering
Registeret er formelt støttet av noen man stoler på	Ja	
Proveniens – man kjenner utgiver	Ja	
Utgiver er kompetent (Faglig og teknisk)	Ja	
Registeret skal være tilgjengelig over tid	Ja	
Registeret skal ha rett utvalg av innhold og egenskaper (ikke "alt mulig")	Ja	
Registeret skal ha linker til andre ressurser	Nei	

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 27 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Registeret bør kunne håndtere flerspråklighet	Nei	
Registeret skal være åpent tilgjengelig gjennom internett (API)	Nei	
Registeret skal ha persistente identifikatorer (PersistentIDentifiers)	Nei	
Registeret skal være tilrettlagt rent teknisk (Endpoints)	Nei	

Anbefaling

Norsk biografisk leksikon er ikke tilrettelagt som lenkede åpne data. Vi anbefaler at det arbeides for at dette blir en realitet og at kommende autoritetsregister for personer benytter seg av NBL som berikende kilde. I det NBL blir tilrettelagt som endpoint, kan det i denne sammenheng også være aktuelt å gjennomføre en systematisk paring (SameAs) av personer fra registrene.

5.2.4 Norsk kunstnerleksikon

Prosjektet Norsk kunstnerleksikon på nett er forankret i Nasjonalmuseet og er et samarbeidsprosjekt mellom flere parter.

Prosjektet har fått økonomisk støtte fra ABM-utvikling/Norsk kulturråd. Prosjektet er ledet av Sidsel Helliesen (2007-2012) og Birgitte Sauge (2012-) i samarbeid med Bård Bie-Larsen, Tom Klev, Helle Christine Ravn, Tove Aadland Sørvåg og Dag Hensten samt Merovinger ved Lars Næss og Robert Engels / Esis Norge AS.

I regi av dette samarbeidet er dataene fra Norsk kunstnerleksikon 1982 – 1986 overført til en database og tilrettelagt for semantisk webteknologi (Linked Open Data). Tilgjengeliggjøringen av dataene i dette formatet vil skje i forbindelse med publisering av bind 3 og 4.

Avtalen om å publisere Norsk kunstnerleksikon som et eget verk hos Store norske leksikon AS ble inngått i 2012. Arbeidet har vært ledet av Marte Ericsson Ryste, Georg Kjøll og Erik Dyrhaug hos Store norske leksikon. Teknisk implementering har vært ved Wilhelm Joys Andersen og Erling Wegger Linde.

På sikt er målet å videreutvikle Norsk kunstnerleksikon til en nasjonal database over norske kunstnere, arkitekter og designeres liv og verk.

I forberedelsene til publisering har Nasjonalmuseet etterstrebet å finne fram til alle rettighetsinnehaverne til artiklene. De har ikke funnet alle, og blir glade for supplerende opplysninger.

Norsk kunstnerleksikon på nett er en digitalisert versjon av bøkene utgitt 1982-1986 slik de forelå. Audun Eckhoff, direktør ved Nasjonalmuseet, er ansvarlig redaktør for netttutgaven.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 28 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Leksikonet gir grundig biografisk informasjon om kjente og ukjente utøvere innenfor feltene: billedkunst, arkitektur, design, kunsthåndverk, folkekunst

Nettversjonen inneholder foreløpig: Bind 1 og 2, som dekker bokstavene A til M. Artikkene fra A til G er fullstendige. I artikkene fra H til M er ikke lister over litteratur lagt ut. Disse er under arbeid og vil legges ut senere. Utstillingslistene er ikke Kvalitetssikret og kan inneholde noen mindre feil.

Artikkene er ikke oppdatert med nye opplysninger, men nye dødsår er oppgitt når kjent. Leksikonet oppga utøvernes fullstendige navn, med fremhevelse av eventuelt brukte navn. Dette er i nettutgaven oppført som hovednavn. Den trykte utgaven benyttet mange forkortelser. I nettversjonen er en del av dem skrevet ut, mens noen er beholdt. Bind 3 og 4 er under digital utgivelse og foreløpig ikke tilgjengelige.

Artikkene er rike, tunge og tildels "frie" i den forstand at de ikke inneholder de samme data fra artikkel til artikkel, hvis man ser bort i fra rent biografiske data (se fig 9). De mest utbygde artikkene inneholder informasjon om "liv og virksomhet", "familierelasjoner", "Utdannelse", "Stipender, reiser og utenlandsopphold", "Stillinger, medlemskap og verv", "Offentlige arbeider", "Illustrasjonsarbeider", "Utstillinger", "Portretter", "Forfatterskap", "Litteratur", "Arkivalia", "Mediaopptredener" med mer.

NKL skiller seg ut fra mange av de andre registrene pga. den rike biografiske omtalen til den enkelte personartikkel. Det er derfor et register som har stor verdi innenfor interessefeltet.

Det har nylig blitt sluppet en versjon av kunstnerleksikonet på KulturNAV. Her vil det bli tilrettelagt for den type funksjonalitet vi anbefaler å ta i bruk i denne rapporten. Se <http://kulturognaturreise.wordpress.com/2014/01/16/hack4no-norsk-kunstnerleksikon>

The screenshot shows the 'Norsk kunstnerleksikon' website. On the left is an alphabetical index with 2553 articles. On the right is a detailed article for 'Nikolai Astrup', including his birth and death dates, a list of alternative names, and a section on his 'Liv og virksomhet' (Life and work) with a small image of a painting.

Figur 9 Artikkелеksempel

Figur 8 NKL, kun alfabetisk inngang

Skjematisk vurdering

Krav	Svar	Vurdering
Registeret er formelt støttet av	Ja	

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 29 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

noen man stoler på		
Proveniens – man kjenner utgiver	Ja	
Utgiver er kompetent (Faglig og teknisk)	Ja	
Registeret skal være tilgjengelig over tid	Ja	
Registeret skal ha rett utvalg av innhold og egenskaper (ikke "alt mulig")	Ja	
Registeret skal ha linker til andre ressurser	Ja	
Registeret bør kunne håndtere flerspråklighet	Ja	
Registeret skal være åpent tilgjengelig gjennom internett (API)	Ja	
Registeret skal ha persistente identifikatorer (PersistentIdentifiers)	Nei (ja)	https://nkl.snl.no/Nikolai_Astrup
Registeret skal være tilrettlagt rent teknisk (Endpoints)	Nei (ja)	(se under)

Anbefaling

Det er usikkerhet rundt hvorvidt Norsk kunstner leksikon er tilrettelagt som lenkede åpne data. Vi anbefaler at det arbeides for at dette blir en realitet og at kommende autoritetsregister for personer benytter seg av NKL som berikende kilde. I det NKL blir tilrettelagt som endpoint, kan det i denne sammenheng også være aktuelt å gjennomføre en systematisk paring (SameAs) av personer fra registrene.

5.1 Asta og Arkivportalen

Aktørregisteret i Arkivportalen omfatter i dag over 30.000 poster. Vi vurderer ikke potensialet i registrene fra Asta og Arkivportalen ut fra den forutsetning at dataene her er relevante og at de skal danne utgangspunkt, eller "stammen" i de kommende registrene. Men, vi kan også forutsette at en del av aktørene som er representert i Asta/Arkivportalen, vil være registrert med ulike opplysninger i andre register. Det videre arbeidet vil derfor være avhengig av at det etableres relasjoner mellom Asta sitt aktørregister og andre sentrale registre som kan utfylle dette.

Anbefaling

Arkivportalen er den mest relevante kilden for et autoritetsregister for arkivsektoren. Vi anbefaler at det etableres autoritetsregistre på basis av dataene som befinner seg på arkivportalen.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 30 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

5.2 Andre "Aktører" / Agenter

Begrepet aktør forbindes vanligvis med "den som handler"; og har en intensjon med sin handling, den er basert på visse vaner, verdier eller mål. Disse kan klargjøres og grunnigis ved nærmere ettertanke av aktøren selv.

Vanligvis tenker vi på aktører som personer eller virksomheter. Men i ANT (actor-network-theory) teori skiller det ikke mellom subjekter og objekter, menneskelige og ikke-menneskelig aktører: Som aktør forstår man den eller det som utløser eller iverksetter visse handlings- eller hendelsessekvenser ved å legge til rette for bruk på en spesiell måte. Konkrete bruksmønstre oppstår da i nettverk som består av flere typer "aktører" (mennesker, maskiner, programvare, byråkratiske ordninger m.m.). Nettverk med ulike aktører kan altså godt dreie seg om gjensidig påvirkning ved sosio-tekniske relasjoner til hverandre.

For vårt formål er trolig denne definisjonen av aktør mest gunstig, fordi den fanger opp hvorfor for eksempel et skip og et autoritetsregister for skip, også kan gå som aktør. Det vil derfor (på sikt) være relevant å bygge registre for en rekke ulike "aktører", men i denne omgang peker vi kun på skipsregistre som aktuelle.

Andre sjøfartsregistre enn de som er nevnt under, kan være aktuelle. Av disse er Riksantikvarens liste over verneverdige fartøy samt Bergen Sjøfartsmuseum, maskindrevne fartøyer (lokalt) aktuelle å se nærmere på.

For info om andre fartøyregistre, se: <https://www.arkivverket.no/arkivverket/Tema/Baater-og-kjoeretoey/Baater/Skipsregistrering>

5.2.1 Norsk fartøyregister

<http://www.fiskeridir.no/register/fartoyreg/?m=frtyrettoppl&s=1>

Det eksisterende registeret viser dagens situasjon for fisketillatelser (deltakeradganger/konsesjoner).

Merk at kvotene på fartøynivå viser kvote korrigeret for avgitt eller mottatt kvote i kraft av slumpfiskordningen, mens kvotefleksibilitet på fartøynivå foreløpig ikke fremgår.

Det vil bli lagt ut oversikter over fartøy som har adgang til å fiske i kraft av leiefartøy-, samfiske- og slumpfiskordningen, samt oversikt over fartøy som er tildelt forskningskvoter.

Innholder kun båter som er mindre enn 15 meter. Men, registeret mangler historisk dimensjon. Eldre småbåter finnes i de trykte bøkene - "Fortegnelse over Norske orglogs- og handelsfartøyer", som begynner i 1869.

Skjematisk vurdering

Krav	Svar	Vurdering
Registeret er formelt støttet av	Ja	

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 31 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

noen man stoler på		
Proveniens – man kjenner utgiver	Ja	
Utgiver er kompetent (Faglig og teknisk)	Ja	
Registeret skal være tilgjengelig over tid	Ja	
Registeret skal ha rett utvalg av innhold og egenskaper (ikke "alt mulig")	Ja	
Registeret skal ha linker til andre ressurser	Nei	
Registeret bør kunne håndtere flerspråklighet	Nei	
Registeret skal være åpent tilgjengelig gjennom internett (API)	Nei	
Registeret skal ha persistente identifikatorer (Persistent Identifiers)	Nei	
Registeret skal være tilrettlagt rent teknisk (Endpoints)	Nei	

5.2.2 Malmsteinregisteret

The screenshot shows the website for Norsk Maritimt Museum. The header includes the museum's logo and a '1914-2014 KJØLVANN & HORIZONTER' banner. A navigation menu contains 'Besøk oss', 'Utstillinger', 'Samlinger', 'Arkeologi', and 'Forskning'. Below the menu, the breadcrumb 'Du er her: Forsiden > Søkresultat' is visible. The main content area displays 'Seilskipsregisteret - Viser 1 - 5 av 124 treff' with a 'Skjal resultat' link. The first search result is 'MABELLA MARIE'. Below it, details for 'INGER MARIE' are listed: Nasjonalitet: Norsk; Type: Brigg; Materiale: Tre; Tonnasje: 97 cl; Hjemsted: Kristiansand 1785; Skipsførere: T. Froholdt. Further down, more results for 'MARIE' are shown, with a '18...' link indicating more results.

Opplysningene i registeret: Sjøkaptein Petter Malmstein fulgte hver skute fra sjøsetting til skutas endelige skjebne. Om selve skuta oppgis navnet og det Malmstein har funnet ut om type, materiale, tonnasje, mål, verft byggested og endelig skjebne. Videre oppgis reder(e), skipets hjemsted(er) og

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 32 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

skipets kaptein(er). En del spesielle opplysninger (rekordseilaser, langvarige seilaser, priser ved salg m.m.) er også nevnt.

Petter Malmstein (1903-1981) begynte sin sjømannskarriere på seilskute. Da han konstaterte at seilskutene var på vei ut av skipsfarten, bestemte han seg for å samle flest mulig opplysninger om de enkelte seilskutene, og gjorde dette til sin store hobby. Malmstein begynte innsamlingen av opplysninger som frivaktarbeid allerede mens han seilte til sjøs, og fortsatte på full tid etter at han ble pensjonist. Han skrev opplysningene for hånd i store protokollbøker. Registeret ble donert til Den Norske Kapp Horn Klubben, og er deponert i Norsk Maritimt Museums bibliotek.

Resultatet av Malmsteins arbeid foreligger i 82 protokoller over skip fra Norge og 20 andre land. Protokollene inneholder ca. 100.000 skipsnavn. Antallet skip er noe mindre, fordi Malmstein har ført opp skipet som ny post hver gang det har skiftet navn.

Skjematisk vurdering

Krav	Svar	Vurdering
Registeret er formelt støttet av noen man stoler på	Ja	
Proveniens – man kjenner utgiver	Ja	
Utgiver er kompetent (Faglig og teknisk)	Ja	
Registeret skal være tilgjengelig over tid	Ja	
Registeret skal ha rett utvalg av innhold og egenskaper (ikke "alt mulig")	Ja	
Registeret skal ha linker til andre ressurser	Nei	
Registeret bør kunne håndtere flerspråklighet	Nei	
Registeret skal være åpent tilgjengelig gjennom internett (API)	Nei	
Registeret skal ha persistente identifikatorer (Persistent Identifiers)	Nei (Ja)	
Registeret skal være tilrettlagt rent teknisk (Endpoints)	Nei (Ja)	

Anbefaling

Det er allerede etablert et beta-register over fartøy på KulturNAV. Vi anbefaler at det arbeides for at arkivmiljøet bidrar med data til et kommende autoritetsregister for fartøy gjennom å stille egne data tilgjengelig for oppbyggingen av dette. Riksarkivet kan, som et eksempel, stille data fra Sjøfartsdirektoratets arkiver til rådighet i denne sammenheng (se [Arkivportalen](#)). I det

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 33 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Fartøyregisteret blir opprettet, anbefales det å ta det i bruk innenfor arkivmiljøet som autoritetsregister for fartøyer.

5.3 Konklusjon omkring aktørregistre

Aktørregistrene vi har gått gjennom innehar kvaliteter på mange områder. Noen er veldig aktuelle for deler av vårt formål, andre har store mangler knyttet til seg. Felles for alle disse (unntatt våre egne), er at de er vedlikeholdt av tredjeparter med faglig autoritet. De danner i så måte fasetter til en helhet som vi kan utnytte i LOD sammenheng, men det er en vei å gå før dette kan realiseres.

KulturNAV kan etableres som plassholder for nye registre som tar utgangspunkt i de registrene vi har omtalt over, eller bygges fra grunnen av slik fartøyregisteret er skissert. I slike tilfeller, kan vi gjøre spesialdata fra katalogene tilgjengelig inn i felles initiativer, eller inngå samarbeid med andre for å bygge felles ressurser. I etterhånd kan vi så be om å få tilgjengeliggjort data for formålet, samt lage lenker til kildedatasettet (det eksterne registeret) - eller ta det i bruk som rene autoritetsregistre.

Når det gjelder våre egne katalogdata, har det i lang tid vært ønskelig å lage felles registre for bla. aktør. Initiativ har blitt tatt for å samordne innenfor Arkivverket, uten at dette har latt seg realisere. Det har også blitt tatt initiativ til å etablere en felles Asta-database for hele Arkiv Norge, noe som vil lette det videre arbeidet med felles registre.

Det mest realistiske er å etablere et aktørregister på basis av de data som finnes i Asta/Arkivportalen. I utgangspunktet er det mest hensiktsmessig å kun ta med aktører som har rollen som "arkivskaper", men på sikt kan det være aktuelt å også ta med aktører med andre roller.

Kan KulturNav bli det nye navet for Astadata? Svaret er utvilsomt ja, men det er en del forutsetninger som må falle på plass. Vedlikeholdsansvaret for et sentralt register er en avgjørende del, likeledes den faglige struktureringen av et slikt register.

Hvis målet om en sentral Astabase blir en realitet vil det kanskje være best å vedlikeholde registeret fra Riksarkivet. Dersom aktørregistret fortsatt skal være desentralisert og blir basert på de aktørene som til en hver tid blir registrert i Asta, må det på plass en funksjon i programvaren, samt en redaksjon for å ivareta samordningen. Et alternativ som peker seg ut, sett ut fra den kompleksitet som oppstår ved en desentralisert ordning, er å flytte all aktørregistrering over på KulturNav. Dette vil sikre samordning og gjenbruk av data.

Den faglige struktureringen av registrene må ta utgangspunkt i det arbeidet som er gjennomført i StandArk-prosjektet.

Problemstillingene som skisseres over, må adresseres, men vår anbefaling er at KulturNav tas i bruk til dette formålet. Med en slik tilnærming kan vi utvikle en langsiktig strategi for å samordne alle registrene vi har behov for.

5.4 Geografiske objekter

Den 20. august 2014 var det møte i Riksarkivet om behov kultursektoren har for URI-er for geografiske objekter.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 34 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Kartverket, Riksarkivet, Stiftelsen Asta og Riksantikvaren var til stede. Kartverket presenterte status for arbeidet med kartdata som lenkede åpne data og deltakerne presenterte sine behov. Konklusjonen på møtet var at Riksarkivet skulle lage et enkelt skjema for å kartlegge behovene i miljøet. Hver institusjon ga innspill til skjemaet og Riksarkivet sendte en samlet oversikt til Kartverket der det ble gjort greie for det samlede behovet. Rapporten er vedlagt som vedlegg 2.

Disse har spilt inn sine behov for autoriteter med permanente URI-er fra Kartverket: Riksantikvaren, Riksarkivet - fototenesta, Aust-Agder kulturhistoriske senter, Kulturrådet, Riksarkivet - digitalt depot, Riksarkivet - Digitalarkivet og Historisk Befolkningsregister, Stiftelsen Asta, KulturIT, Riksarkivet - Samdok-prosjektet og LoCloud.

Behovet er stort, og alle understreket at de har et sterkt ønske om å få tilgang til sentrale register i Kartverket der det er etablert unike og permanente URI-er for geografiske objekt. Et slikt register vil være et svært viktig steg i arbeidet med digitalisering og samordning av data i sektoren. Det vil óg være i tråd med regjeringens vedtatte politikk for deling av data og digitalisering av offentlig sektor. Difi er også orientert om dette initiativet og at en kartlegging av behov er gjennomført.

Hovudpunktene når det gjelder behov er:

- Kartverket etablerer permanente og globalt unike URI-for geografiske objekt.
- Kartverket gjør disse tilgjengelige som åpne, unike ID-er som kan hentast fram på Internett.
- Kartverket legger nok eigenskapsdata til hver URI til at de lett kan søkes fram og identifiseres som det rette objektet.
- Kartverket gjør registrene med URI-ar tilgjengelige som RDF som kan lastes ned og som kan nås gjennom et Sparql Endpoint
- Kartverket tilbyr også søk mot URI-ar gjennom API

I tillegg til URI-en for hvert objekt i kravlisten i kap. 4.2.4, ønsker vi så mange tilgjengelige opplysninger som mulig, særlig identifikatorer (fylkesnr, kommunenr, gardsnr, bruksnr, bygningsnr, bruksident, adresseident osv.).

Lenkede URI-er til relaterte objekt (fra kommune til fylke, frå adresse til brukseining, bygning e.l.). I hierarkiske relasjoner ønsker vi UID til overliggende objekt.

- Tekstlige navn (fylkesnavn, kommunenavn, gardsnavn, stadsnavn, adressenavn m.m.).
- Koordinater (senterpunkt, representasjonspunkt, grense, posisjon, etc. der det er relevant).
- Areal der det er relevant.
- Eier der det er relevant.
- Datoer for virkeperiode (f.eks. for historiske inndelinger)
- For alle objekt er det ønskelig med en URI (f.eks. til DBpedia) til et nettsted med nærmere omtale av objektet.

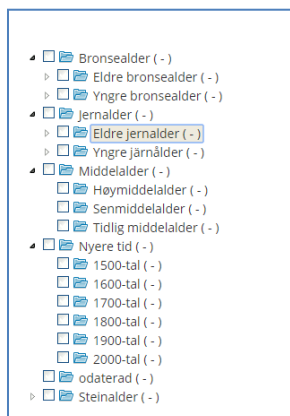
SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 35 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Det er uttrykt ønsker overfor kartverket at vi har behov for tilgang til data via et SPARQL endpoint, dvs. adressa (URL-en) til en tjener som kan ta i mot SPARQL SELECT-setninger mot et RDF lager. I tillegg kan det være praktisk med et API (tjenestegrensesnitt/web service) til en tjener som returnerer opplysningene. RDF som format er ønskelig, men det viktigste er URI-ar til de autoritative opplysningene.

5.5 Tidregister

De fleste kulturobjekter, aktører og hendelser kan plasseres langs en tidsakse, og det er vektige grunner til å samordne arbeidet med et slikt register, og det å ta et felles register i bruk sammen med andre ABM institusjoner. Innen dette feltet er det ikke gjort et grundig arbeid i vår sektor. Vi har tradisjonelt forholdt oss til tidsintervaller markert med en startdato og en sluttdato. Størrelser som "1800-tallet", "50-tallet" og "middelalderen" er imidlertid alle relevante tidsangivelser for våre brukere og vil være interessante som innganger til materialet.

Et register som kan ivareta denne type søkeinnngang er etablert på KulturNav i en forsøksform (se fig 10). Man kan tenke seg at denne bygges ut til å kunne ivareta også "50-tallet". Vi er imidlertid usikker på hvorvidt registeret er modent nok til å tas i bruk.

Figur 10 Tidsaldre og perioder fra KulturNav

Fakta	Relatert	Administrativt	Historikk
Navn	1993		
Type av periode	År		Svensk
Foran av	1992 (-)		
Følges av	1994 (-)		
Er del av	20. århundre (1901 - 2000) 1990-årene (1990 - 1999)		
Samme som	http://www.wikidata.org/entity/Q2065		
Se også	http://en.wikipedia.org/wiki/1993 http://no.wikipedia.org/wiki/1993 http://sv.wikipedia.org/wiki/1993		
Webpreferanse	Wikipedia (SE)		Svensk
	Wikipedia (NO)		
	Wikipedia (EN)		Engelsk

Figur 11 Årstallsregister

KulturNav har også (som et forsøk) etablert et rent Årstallsregister (se fig 11). Dette registeret er mer modent enn perioderegisteret. Årstallsregisteret inneholder også perioder etter desimalsystemet og vil dekke mye av arkivmiljøets behov innen periodetenkning. Vi foreslår at dette tas i bruk på bredt plan innen arkivsektoren.

Mulighetene som oppstår ved å ta i bruk registrene etter de prinsipper som allerede ligger på KulturNav, vil også kunne dekke det å omsette rene årstallsperioder til mer temaorienterte representasjoner. "50-tallet" vil på mange måter falle sammen med "1950-årene", slik registeret i dag representerer dette. Historiske perioder, derimot, som "sen-middelalderen", vil måtte etableres på et overordnet nivå.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 36 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

Det er imidlertid et metodisk problem som må adresseres før man bestemmer seg for å ta inn historiske perioder som en del av et tidregister, og dette er hvorvidt historiske perioder i det hele tatt skal klassifiseres som "tid". Man kan også betrakte en historisk periode i et hendelsesperspektiv.

"Middelalderen" og "Den industrielle revolusjon" bli derved tematiske innganger og derved frigjort fra de faglige metodeproblemene (feks ulike fra og til år internasjonalt) som oppstår ved å betrakte dem som "tidsaldre". Vi skal ikke drøfte dette nærmere i denne sammenheng, men peker på at historiske perioder må etableres på en relevant måte.

5.6 Konklusjon omkring sted- og tidregistre

Det er ikke formålstjenelig at arkivmiljøet fortsetter å vedlikeholde sine egne stedregistre. Disse er i dag til en viss grad sentraliserte gjennom Arkivportalen og Digitalarkivet, men disse har ikke blitt systematisert gjennom felles referanser, og har derfor store mangler som autoriteter på sine områder. Den framtidige registreringen av knytning til sted for arkivmateriale, uavhengig av produksjonsverktøy, må skje til registre vedlikeholdt av Kartverket.

Tidregistre er ikke tidligere benyttet i arkivsammenhenger. Det har vært betraktet som tilstrekkelig å registrere fra-år og til-år uten at dette er satt i system. Å ta i bruk tidregistre slik de er etablert, gir mulighet for effekter som har vært etterspurt. Det vil også kunne gi store gevinster for brukernes tilnærming til materialet. Vi ser det som hensiktsmessig at det arbeides for et felles tidregister for hele ABM-sektoren.

6. Anbefalinger og tiltak

Arkivsektoren vil etter hvert ha behov for en lang rekke registre eller autoriteter med permanente URI-er. Som en del av Samdok-prosjektet er det også laget et notat som viser hvilke registre som vil være aktuelle i arbeidet med digitalt skapt materiale.

Arkivsektoren har lang faglig tradisjon for å registrere informasjon i en hierarkisk struktur. I hele denne strukturen vil en ha behov for autoriteter. I arbeidet med skanning av materiale, må man utvikle løsninger for metadata tilpasset objektnivået. De ulike digitale objektene må og knyttes til tid, sted, emne eller aktør/agent.

Denne rapporten tilrår at man starter med aktør eller agent *som arkivskaper*, med geografiske objekter og med tidsangivelse.

Når registrene er etablert og satt i drift må de kunne settes i produksjon. Arbeidet rundt dette vil måtte foregå i det enkelte produksjonssystemet der man legger til rette for å kople aktører i produksjonsmiljøene med URI-er og autoriteter.

Konkret vil dette si at når man registrerer et foto der Wilse er fotograf så skriver man ikke "Wilse", men systemet henter inn en felles ressurs fra et autoritetsregister over fotografer (feks fotografregisteret i KulturNav). Brukeren vil oppleve dette som om man henter inn fra et hvilket som

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 37 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

helst register, men bak det som brukeren ser, opprettes det en knytning til den URIen som representerer "Wilse".

Når URI er registrert i produksjonsmiljøet, har administrator allerede ha valgt hvilke opplysninger om aktøren man har behov for å hente inn i det enkelte system. I autoritetsregisteret vil aktøren ha et sett av egenskaper som navn, fødselsår, dødsår og så videre. Ved bruk av felles, åpne ressurser (URI) kan man til en hver tid knytte til/ hente fram (nye) opplysninger som ligger tilgjengelig. Hvis autoritetsregisteret berikes med nye data, vil systemet da kunne knytte opp og eksponere nye relevante data.

I vurderingen av de registrene som er blitt gjennomgått i kapittel 5 av rapporten, finner vi at alle registrene har mangler som er vesentlige for å bygge opp det rette autoritetsregisteret for aktører til vårt bruk. Forvaltningsdatabasen er for eksempel det beste registeret rent arkivfaglig, men mangelen på kommunale institusjoner gjør dette uegnet ut fra mangelen på kompletthet. Vi anser det derfor som mest realistisk å bygge registre ut fra de data vi selv kontrollerer.

Vi anbefaler derfor at det gjennomføres tre tiltak:

- Arkivmiljøet må bygge opp egne rene **Aktørregistre**, i første rekke ut fra aktører som Arkivskapere - basert på data produsert i Astamiljøet. Vi peker på de metodeproblemene som oppstår når man plasserer personer og organisasjoner i samme register, og ber derfor om at det vurderes å opprette to registre, ett for personer, og ett for organisasjoner.

Egenproduserte data fra Arkivportalen og Digitalarkivet bør anses som "stammen" i registrene. I neste hånd bør man så berike registrene med data fra utvalgte registre, samt legge til rette for referanser ut til andre relevante ressurser.

På "**Agent**"-nivået er det behov for å supplere med andre relevante registre. Vi har tatt med ett slikt register i våre vurderinger og mener at det i 2015 er realistisk å få på plass et register over skip gjennom å samarbeide med Veritas, Maritimt museum og Sjøfartsdirektoratet.

- Når det gjelder **Sted** anbefaler vi arkivmiljøet å basere seg på kartverkets løsninger når de kommer. Men, hvis disse lar vente på seg, er det behov for å ta i bruk en midlertidig løsning. I en slik overgangsfase foreslår vi at vi tar i bruk KulturNAVs registre, og at KulturNAV-prosjektet senere knytter disse til Kartverkets kommende registre. Vi ser det som ideelt at det etableres / tas i bruk ett felles **Stedregister** for arkiv- og museumsmiljøet.
- Et **tidregister** må bygges fra bunnen av på KulturNAV. Her bør man ta utgangspunkt i en ren årstallsliste, samt berike denne med egenskaper for å skape perioder. Periodene som opprettes bør forholde seg til etablerte perioder i norsk historie. Likeledes bør det opprettes et register for historiske epoker. (Til slike perioder og epoker finnes det metodiske utfordringer som må adresseres.)

Vi ser det som ideelt at det etableres / tas i bruk ett felles **Tidregister** for arkiv- og museumsmiljøet.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 38 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

7. Oppfølging 2015

For å etablere registrene, er det behov for en prosjektorientert tilnærming i 2015. Vi anbefaler derfor at følgende aktiviteter gjennomføres i 2015:

- Det etableres to aktørregistre på plattformen KulturNAV. Det ene registeret bygges og tilpasses ut fra de behovene som knytter seg til personer. Det andre registeret tilpasses de behov organisasjoner, virksomheter og bedrifter har.
- Det foreslås at det settes av ressurser (20% stilling) til etablering og jevnlig/årlig vedlikehold av de registerene som etableres. I dette inngår det å bygge aktørregistre med tilhørende egenskapsregistre på egnet plattform (KulturNAV). Det skal også etableres registre for "tid" og "sted". Ressursen skal også jobbe med teknikken "sameAs" for å integrere våre data med andre åpne data.
- Inngå samarbeid med Kartverket for å få på plass autoritetsregistre for sted.
- Følge opp etableringen av et tidsrelatert register i samarbeid med KulturNAV og museumssektoren. Årstall, Perioder, Hendelser og Epoker skal på plass.
- Inngå samarbeid med Stiftelsen Asta om å etablere bruk av registrene i sentrale verktøy (Asta og Arkivportalen). Programvaren Asta er her det mest sentrale verktøyet. Stiftelsen Asta må settes i stand til å etablere bruk av registrene Aktør, sted og tid i løpet av 2015.
- Det utredes hva som skal til for å bygge opp egnete vokabularer og ontologier til felles utnyttelse innen:
 - Arkivfaglige metadata
 - Indekseringssammenheng
 - N5 data

8. Epilog (Vokabularer)

Som en forlengelse av det å etablere autoriteter, er det naturlig å ta for seg arbeidet med å etablere felles vokabularer innen sektoren. Et slikt utredningsprosjekt er et av forslagene vi har til oppfølgingen i 2015. Å etablere vokabular er avgjørende for å få data til å spille sammen innen Semantisk Web.

Et vokabular kan sies å representere det vi er vante med å tenke på som relasjoner, roller eller egenskaper innen databasetenkning. Dublin Core har et av de mest utviklete vokabularer innen vårt fagfelt. For mer informasjon om Dublin Core, se <http://dublincore.org/documents/dces/> og <http://dublincore.org/documents/2012/06/14/dcmi-terms/?v=elements#H1>

Riksarkivaren og LLP-miljøet har over de siste årene jobbet med å få fram en registreringsstandard innen arkivbeskrivelse i det så kalte StandArkprosjektet. En utvikling av et Arkiv-vokabular på grunnlag av registreringskravene og anbefalingene i StandArkprosjektet vil være formålstjenelig.

SAMDOK delprosjekt: KOMM	Prioritert oppgave: 5	SAK (ePhorte): 2014/10665	Dato: 19.01.2015	Side: 39 av 39
Forfatter: olemyh/gunurt	Tittel: Rapport 2014 – Felles autoriteter i arkivsektoren			

I arbeidet med å overføre data fra Noark 5 systemer, er det utviklet et foreløpig vokabular til bruk innen pilotprosjektet som pågå november 2014 - februar 2015. Det vil være naturlig å samordne vokabularet (i den grad det er sammenfall) som er brukt i dette prosjektet med StandArk.